

1942 augusztus 7 péntek

DEBRECZEN

XIX. évfolyam 175. sz.

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ

Ára: 12 fillér

A Kaukázus olajvidéke felé nyomulnak a német csapatok

Tichorieck vasúti csomópontot elfoglalták — A Káspi tó és a Fekete tenger között elvágták a vasúti összeköttetést — Japán nyilatkozat: Ha India megszerzi függetlenségét, külföldi államok nem avatkoznak belső ügyeibe

Japán csapatok partraszálltak Arafura tenger szigetein

A magyar honvédsereg visszaverte az ellenség átkelési kísérleteit a Don folyónál

A keleti hadszíntéren folyó harcokkal kapcsolatban jól értesült helyi híradó a magyar honvédsereg nagyfontosságú szerepére. A magyar csapatok arcvonalán az ellenség szinte naponta megújuló kísérletet tesz a Don-folyón való átkelésre és egyik felmerítő problémája a másik után indul vonalaink ellen. A bolsevisták próbálkozásai azonban minden esetben megbízható és nagyszzerűen működő magyar csapatok ellenállásán. Légi erők ugyanakkor jó eredménnyel bombázzák az ellenség csapatgyűjtőhelyeit. Egyidejűleg az orvlövészek ellen is teljes sikerrel folyik megszálló alakulataink tisztogató harcra, melynek során nagymennyiségű lőszer, robbanóanyagot zsákmányoltak.

A KAUKÁZUS VIDÉKEN

Tovább folyik a német csapatok lendületes előnyomulása. Szinte naponta esik egy fontos vasúti csomópont, vagy iparváros, a tegnapi napon Vorosilovszk és Kropotkin után Tichorieck fontos vasúti csomópontot foglalták el. Ugyanakkor Vorosilovszkól délre a tengelyes csapatok gyorskölleléi előretörték és átélve a Kuban-folyót megszakították az utolsó vasúti vonalat, mely a Fekete-tengert és Káspi-tengert összekötötte. A leggyorsabban, három százyon folyó támadások másik vonalán a Sal-folyótól északra is feltartóztatatlannul törnek előre a tengelyhaderők és úgy írt, mint a Rzsev térségben, valamint Volehovnál nagy veszteségeket okoznak az ellenségnek.

AZ ÚJABB JELENTÉSEK

Röviden közöljük, hogy a tengelyes csapatok Rosztovtól kiindulva délnyugat, délkelet és legújában kelet felé sugár szerűen törnek előre. Katonai körök különös figyelemmel kísérik a Don és Saj közötti keleti irányban előre nyomuló egységeket, melyek a heves orosz ellenállás dacára is meglepő térfelnyerést mutatnak fel. A Don és Sal közötti eszaki csomópontoknak nemcsak a Kaukázustól északra folyó hadműveletek szempontjából van igen nagy jelentőségük, hanem kihalásukat a nagy Don-kanyarban harcoló szövetséges egységek is érezni fogják.

AZ AZOVI-TENGER

A keleti partján folytatott hadműveletekkel kapcsolatban felmerül a kérdés, hogy fog menekülni a nagy támadás megindulásakor a mintegy 70 egységből álló feketetengeri szovjet flotta, melynek egy részét már sikerült megsemmisíteni, vagy harc nélkül ten-

Jól értesült hely közlése a magyar honvédek sikereiről

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Mint jól értesült helyről közlik, a magyar honvédsereg arcvonalán az elmúlt napokban az ellenség több ízben kísérelte meg a Don-folyón való átkelést és számos felmerítő problémát hajtott előre vonalaink ellen. Próbálkozásai azonban minden esetben megdöntöttek. Légyvédelmünk két ellenséges repülőgépet lőtt le. Saját

légi erők jó eredménnyel bombázták az ellenség csapatgyűjtőhelyeit. Valamennyi géplink visszatért. Az orvlövészekkel szemben bevetett megszálló alakulataink a legutóbbi harcok során négy löveget, továbbá golyószórót, gránátvetőt, géppisztolyt, nagymennyiségű lőszeri és robbanóanyagot, valamint lovakat és vágómarhákat zsákmányoltak.

ni. A keresi tengerszoroson lehetetlen számukra a menekülés, mivel itt a tengely légi erők őrzik a vízutakat, ha pedig mégis sikerülne a keresi tengerszoroson átjutni, akkor az orosz gyorsnaszádok tíze semmisíti meg a bolsevista flottát.

TIMOSZENKONAK NINGSZEN LEHETŐSÉGE

arra, hogy utánpótláshoz jusson — ismerik be a Moszkvából érkezett hadi-jelentések. A Don-medence vasúti hálózata ugyanis most már a német csapatok és szövetségeik kezén van. A Volgan érkező hajóknak pedig az utóbbi jelentések adatai szerint nyolcvan százalékát elpusztította a német légi erő. Timosenko seregei egyébként is az elkövetkező napokban élnek át a válságot. Az orosz hadvezér mindaddig megmenekült attól, hogy seregeit bekerítsék, mint azt a németek előzően több orosz hadosztállyal tették. Nem követte el azt a hibát, hogy katonáival beleszaladjon a német bekerítő mozdulatok által képzett kállaokba, amelyekben feltétlenül megsemmisülés, vagy fogságbaesés várt volna rájuk. Azonban a helyzet mégis az, hogy a szovjet-orosz hadvezetés a déli frontszakaszon nem rendelkezik többé egységes parancsnoksággal. Az ellentámadások világosan elárulják, hogy már hiányzik a közös terv, az összehangolt erő, ötjelszerűen történnek ezek a támadások, szinte vergődésként hatva. A legközelebbi jövő már eldönti, hogy sikerül-e Timosenko sztratégiai visszavonulása, hogy seregének jelentősebb maradványait a nagy katasztrófa után beálló nagy esztől kimentve még idejében el tudja helyezni tartalékait a végleges ellenállási vonalban. Mindenestre jellemző azonban, hogy ezt a lehetőséget már az angol és amerikai sajtó is csak skeptikusan veti fel és számol Timosenko hadainak teljes megsemmisülésével.

MOSZKVA

Jelenti, hogy a Szovjet-Unió helyzete napról napra rosszabbodik. A németek már a Kaukázus északi előreszén vannak és esodálatos gyorsasággal kaptak utánpótlást. Egyszerre négy oldalról érkeztek Boek vezértábornagyhöz tartalékok. Jelenleg a támadó német hadsereg számbelileg is fölényben van a szovjet csapatokkal szemben.

EGYIPTOMBAN

Rommel serege lábhoz tett fegyverrel áll. A brit csapatok támadásai az utóbbi napokban megszüntek. A ten-

HADIJELENTÉSEK

Keleti szárazföldi harcok

Berlin, augusztus 6. A Führer főhadiszállásáról jelentik a Német Távirati Irodának:

A német véderő főparancsnoksága közli: A Kaukázus vidékén elfoglaltuk Tichorieck vasúti csomópontot. Gyaloghadosztályok gyorskölleléi tovább nyomulnak előre dél felé. Vorosilovszkól délre gyorsköllelék előretörve átérték a Kuban-folyót és megszakították a Kaukázustól északra haladó és a Fekete-tengert a Káspi-tengerral összekötő utolsó vasúti vonalat. A Sal-folyótól északra a német és román csapatok támadása eredményesen halad előre. Ezen eredményekben a román kötelekeknek nagy része volt. A páncélosok a nagy Don-kanyarban elvesztették az elhárító harcokban 25 páncélosot. A Rzsev térségében tovább tartanak a súlyos harcok. A várostól északra a bolsevisták hiábavaló támadásuk során 28 páncélosot vesztek. Volehovnál is összemolt egy páncélosoktól támogatott ellenséges támadás. A keleti arcvonalon szerdán 108 ellenséges gépet lőttünk le. Hat saját gépünk elveszett.

gelyes csapatok utánpótlása teljes mértékben biztosítva van. Tobruk és Marsa Matruh fölé beröpült ellenséges repülőgépek némi károkat okoztak.

AZ INDIAI HELYZET

Közeledik a végső kifejlődés felé. Gandhi és az indiai kongresszus szilárdan kitart álláspontja mellett, hogy India kérdését csak az indiaiak oldhatják meg és ha az angolok nem vonulnak ki az országból, ez feltétlen mozgalomhoz fog vezetni. Jelentős esemény, hogy Japán világosan leszögezte álláspontját az indiai kérdésben, amikor a kormány tájékoztatója kifejtette: Japán pokonérzettel és teljes megértéssel viseltetik India függetlenségi mozgalma iránt. Japán azonban nem lúrheti, hogy a szövetségesek indiai kizárólag katonai célra használják. Ha India megszerzi függetlenségét, az angolok és amerikaiak kivonulnak, akkor biztos lehet abban, hogy nem keveredik háborúba és más államok nem avatkoznak belső ügyeibe. India sorsa tehát saját kezében van, de — mint egyik japán államférfi megjegyzi — a függetlenséget nem adják ingyen, azért meg kell küzdeni...

Az angol és északamerikai források származó hírek szerint Timosenko helyzete a keddi és szerdai harcok következtében jelentősen súlyosbodott. Londonban elismerik, hogy a szovjet csapatok Szimbiantszk szakaszán komoly veszteségeket szenvedtek és kénytelenek voltak újabb 50 km-rel visszavonulni. (MTI.)
Berlin, augusztus 6. Mint a német

FONTOS TUDNIVALÓK

- 1. A fodrásziparosok részére kiutalt borotva- és mosószappanutalványok átvétele. (6.)
- 2. Hivatalos hirdelmény a béreséplők arpafeleslegének beszolgáltatásáról, valamint az 50 holdon aluli gazdák burgonya szállításáról. (7.)
- 3. Belügyminiszeri rendelet a névváltoztatások korlátozásáról. (4.)
- 4. A körözött legmagasabb fogyasztónak megállapításáról. (3.)

TÓKÉS FOTO
UJDEBRECEN, P. A. C.

védő főparancsnoksága a Don-kanyarlatban folyó harcokról közli, a német csapatok szerdán is visszaverték a bolsevisták ellentámadását, nagy veszteségeket okozva az ellenségnek. 25 bolsevista harci kocsit elpusztítottak, 12-öt közülük a német esztarepülőgépek bombái semmisítették meg. A német légi haderő más támadásai szétromboltak sok löveget és több mint 200 járművet. Azt is hlába kísérelték meg a bolsevisták, hogy Szallingrádiól nyugatra levő területek birtokukban maradjon vasútvonalakon új csapatokat és hadianyagot szállítsanak előre. A német repülőgépek megakadályozták a szállítást és 17 vonatszerelvényt rongáltak meg súlyosan. (MTI.)

Berlin, augusztus 6. A csütörtöki napi jelentés kiegészítéseként külön helyről a következőket közlik:

A keleti arcvonal déli szakaszán a szovjet helyzete napról napra rosszabbodik. A német előretörés ott oly gyors, hogy naponta fontos helységek és telepek kerülnek a német csapatok kezére és egyetlen semmi idő nem marad a sok fogoly és a nagy hadiszákmány számbavételére. Kropolkin és Tichorelek fontos vasúti csomópontok elfoglalása a szovjetnek a Krasznodar körüli még fennmaradt hadműveleti területét megfosztotta fontos utánpótlási vonalaitól. Itszevtől keletre különösen súlyos elhárító harcok folytak. A légi haderőnek azonnali sikerült a szovjet részről a keresi szoroson megismerelt tengerészeti mozdulatokat meggátolni és ennek során egy szovjet leherhajót és egy parti hajót bombázó repülőgépek megromlottak. Az általános helyzetkép a keleti arcvonalon a következő: Délen a német és szovjet csapatok akadálytalanul nyomulnak előre továbbra is, míg a szovjet ellenállás védekezése a középső és északi arcvonalzakaszon hatálytalan elhermentítő rohamokra szorítkozik. (MTI.)

Stockholm, augusztus 6. (Német TI.) az „United Press” Moszkvából jelenti, hogy a jelek szerint egyszerűen lehet-

ellen a német előrenyomulást feltartóztatni. Az orosz határai jelentésközlő világosan megállapítható a helyzetkomolysága. Úgy látszik, hogy a bolsevista hadsereg az északkaukázusi arcvonal minden szakaszán visszavonulóban van. (MTI.)

Berlin, augusztus 6. A német védő főparancsnoksága a kaukázusi vidéken szerdán lejárt harcokról kiegészítésképpen még a következőket közli: Az Azevi tengertől keletre előtörő német és román csapatok a dél felé visszahúzódó bolsevisták üldözése közben elfoglalták és maguk mögött hagyták Trichorleek városát. A Jejszkából Armavirba és Krasznodarhoz Szallingrádba vezető vasútvonalak a fontos csomópontján heves utcai harcokra került sor, de az ellenség ellenállását megtörték. Vorosilovszkától északra levő térségben egy körülzárt ellenségese csoport kelet felé kilövést kísérelt meg, a bolsevista csapatokat azonban valamennyi fegyvernem összpontosított tüzeivel szétverték. Más szétugrasztott ellenségese csoportokat Armavirtól északra semmisítették meg, vagy ejtették fogságba. A Don alsó folyása és a Sal közötti előrenyomuló német és román csapatok ismét tovább nyomultak előre. (MTI.)

Stockholm, aug. 6. A „Stockholms Tidningen” berlini tudósítója rámutat arra, hogy a német csapatok előnyomulásukkal a Kuban-vidék szívére, a mai-kopi első kaukázusi olajforrások felé közelednek. Német részről természetesen számolnak azzal, hogy az oroszok minden lehető megtesznek, hogy az olajkútak berendezését és a finomított berendezéseket szétrombolják. Az azonban nem áll módjukban, hogy az olajat is megsemmisítsék. Ismeretes, hogy a németek az elmúlt években olajszákhétket küldtek ki s ezek előkészíttek arra hogy tudásukat gyakorlatilag felhasználják. Mindazonáltal nem számítanak arra, hogy ezáltal a kaukázusi olajból belátható jövőben említésre méltó hasznót haltsanak.

A tudósító szerint a német csapatok előnyomulásának főcélja ezért nem az, hogy a kaukázusi olajmezőket a tengerhatalmak részére meghódítsa, hanem inkább az, hogy az oroszokat ettől megfossza.

Déli légi harcok

Róma, augusztus 6. Az olasz főhadiszállás 800. számú közleménye: Az egyiptomi arcvonalon olasz és német repülőgépek légi harcban hat ellenséges repülőgépet lőttek le. A Tobruk és Marsa Matruh fölé berepült ellenséges repülőgépek némi károkat okoztak. Egy angol repülőgépet lelőtünk. A Malta ellen intézett légi támadások során a bombázókat kísérő egyik vadászköztelék két ellenséges re-

pülőgépet lőtt le. Egy másik angol repülőgépet német vadászok lőttek le. Az angol repülőgépek támadást kíséreltek meg egy hajókaravánunk ellen a Földközi-tenger középső részén. Az egyik támadó repülőgép a hajókaraván légvédelmi találatát következtében a tengerbe zuhant. A hajókaraván nem szenvedett károkat. Egy repülőgéppünk a Földközi-tenger keleti részén tett útjáról nem tért visszatámaszpontjára.

Nyugati légi harcok

Berlin, aug. 6. Mint a Német TI katonai részről értesül a daventri rádió bemondója augusztus 5-én kijelentette, hogy német harci repülőgépek Nagy-Britannia elleni támadásai során gyújtóbombákat dobtak le mezőgazdasági területekre és földekre, hogy az éré gabonát elpusztítsák. Német hivatalos helyen ezzel kapcsolatosan hangsúlyozták hogy ez a brit állítás semmiképpen sem felel meg a tényeknek. Ezzel szemben megállapítható, hogy brit repülőgépek ismételt nagy mennyiségű gyújtó és foszforos laposkákát szórtak le birodalmi területen a gabonaföldekre, hogy a gabona megsemmisítésével kárt okozzanak a német lakosságnak. (MTI.)

Berlin, aug. 6. Német TI értesítése szerint néhány brit bombázógép a csütörtökre virradó éjszaka katonailag hatástalan zavaró repülést végzett Nyu-

Távolkeleti szárazföldi harcok

Tokió, aug. 6. A japán főhadiszállás közölte, hogy a japán tengerészek július 30-án a Key, Aru és Tenimber szigeteken, az Arafura tengeren Ausztráliától északra hadászatiilag fontos pontokat szálltak meg. (MTI.)

Tokió, aug. 6. (NTI): A japán főhadiszállás közölte, hogy japán tengerészegységek július 30-án a Kei-Anu és Tenimber-szigeteken az Arafura-ten-

geren, Ausztráliától északra, hadászatiilag fontos pontokat megszállottak.

A Kei-, Aru- és Tenimber-szigetek, amelyeken most japán csapatok partra szálltak, az Arafura tengerben vannak, Új-Guinea nyugati része és Ausztrália között. Eddig a szigetek Holland-India gyarmatai voltak.

A Kei-szigetek nagysága 1500 négyzetkilométer, lakóinak száma 35.000. — Főtermésvényük a kókusz-, szágó és a

kukorica. Az Aru-szigetek területe 8600 négyzetkilométer, 22.000 lakosuk van. Főtermésvényük a kopra. A Tenimber-

szigeteken 25.000 ember él, főleg kukorica és gyöngyházkereskedelemből élnek. (MTI.)

Távolkeleti tengeri harcok

Madrid, aug. 6. (NTI): Az Egyesült Államok tengerügyi hivatala szerdán három újabb kereskedelmi hajó elvesztését jelentette. A hajókat az indiai tengeren, a Csendes-tenger északi ré-

szén és a délafrikai partok mentén teralattjárók süllyesztették el. Kettő közülük panamai, egy pedig észak-amerikai zászló alatt hajózott. (MTI.)

Indiai események

Bombay, aug. 6. Gandhi az alkirályhoz küldendő levéllel kapcsolatban kijelentette, hogy a levél nem tartalmaz ultimátumot, csupán komoly figyelmeztetés. Ha a válasz kedvező lesz — hang súlyozta Gandhi — akkor a levél alapul szolgálhat a további tárgyalásokhoz.

Tokió, aug. 6. Jahagi ezredes, a hadsereg szóvivője kijelentette, Japán nem fogadhatja el India „látszólagos függetlenségét”, amelyet az angolok szándékoznak teremteni és amely lehetővé tenné a brit csapatoknak, hogy az országban állomásozzanak. Abban az esetben, ha Angliának sikerülne akaratát rákényszeríteni az Indiaikra, Japán nem habozna az angolokat indiai területen megtámadni. A csendesóceáni helyzettel foglalkozva Jahagi ezredes hangsúlyozta, hogy az Egyesült Államok Ausztráliából hatalmas támaszpontot akar csinálni a Japán elleni amerikai offenzíva céljára, amelyet 1944 vége felé indítanának meg. Japán szilárd elhatározása az, hogy újjáépítő munkáját befejezi és minden akadályt legyűr. Japán mindenesetre azt szeretné, hogy Ausztrália is részesevé váljék a közös felvirágzásnak, ha ezt másként nem tudja elérni, nem riad vissza az erőszak alkalmazásától. A hadsereg szóvivője végül kijelentette, hogy a kínai vizsályt csak fegyverrel lehet rendezni. (MTI.)

Sangháj, aug. 6. Csungkingban növekvő aggodalommal kísérik az indiai eseményeket, amelyre jellemző az India és Anglia közötti feszült viszony. Az indiai helyzetre való tekintettel sürgős megbeszélést hívtak egybe Csangkaisek marsall, a brit nagykövet és az indiai magasrangú katonatisztek közreműködésével. Kiszivárgott hírek szerint Csangkaisek marsall megbízta Shensihwát, a csungking-kínai indiai kiküldöttet, hogy javaslatot tegyen Azad Kongresszuspárti elnöknek, közös angol-kínai garanciára vonatkozólag, amely biztosítaná India függetlenségét.

Tokió, aug. 6. (NTI): A kormány tájékoztatója a japán állásfoglalásról Indiával szemben azt mondotta, hogy Japán rokonérzettel és teljes megértéssel viseltetik India függetlenségi mozgalmá iránt. Meggyőződése, hogy India függetlenségi kérdését csak maguk az indiaiak oldhatják meg. Japán azonban sohasem tűrheti, hogy a szövetségesek Indiát kizáróan katonai célra használják. Ha India megszerzi függetlenségét, az angolok és amerikaiak kivonulnak, akkor India biztos lehet abban, hogy nem keveredik bele a háborúba és külföldi államok nem avatkoznak belső ügyeibe. (MTI.)

Berlinben az indiai eseményekről kijelentették, hogy legkésőbb a jövő hétre India belpolitikájában meglepetésre lehet számítani. Az a tény, hogy az angolok a kongresszusi párt helyiségeiben házkutatást végeztek, arra enged következtetni, hogy ürügyet keressenek Gandhi letartóztatására. Az angolok egyébként Indiában megkezdtek a letartóztatásokat.

Berlin, aug. 6. Illetékes német helyről közlik: Az indiai helyzet alakulásával kapcsolatban berlini vélemény szerint kétségtelen, hogy Gandhi nyilatkozata úgy értendő, hogy India az angolok elvonulása után érintkezésbe lép Japánnal. Míg az angolok Indiában vannak, Japán nem tűrheti, hogy India ellenük irányuló támadás kiinduló támaszpontja legyen. Ezt a véleményt most a japán kormány is kifejezésre

juttatta a következő megállapítással: Ha az angolok valóban elhagyják az országot és nem használják többé támadási központnak, India biztosra veheti, hogy nem keveredik háborúba. (MTI.)

Genf, aug. 6. Londonból jelentik: A Times közli Sir Stafford Cripps nyilatkozatát az indiai eseményekről. A brit kormány magatartása felől nincs kétség — mondotta többek között a nyilatkozat. Lehetetlen a háború kelles közepén olyan nagy országban, mint India az ellenőrzésben változókat bevezetni és senki sem vállalhatja, hogy a brit, vagy indiai kormány engedjen a rendtelenséggel és félfordulással való fenyegetésnek. (MTI.)

Bombay, augusztus 6. (Bud. Tud.) Gandhi környezetében kijelentették, hogy kongresszusi körökben mely benyomást idézett elő az indiai kormány kongresszuspártellenes akciójának megindítása. Az indiai kormány tudvalevőleg a kongresszus munkabizottságában Allaadában tartott üléséről hozott határozatát közzétette.

Pandit Nehru esodalkozását fejezte ki, hogy az indiai kormány ehhez a becsületlen és gonosz taktikához folyamodott. Kongresszusi körökben hangoztatják, hogy az indiai kormány által közzétett határozat szövege nem teljes és nem pontos.

Nehru szerdán kijelentette, hogy a Japánnal való tárgyalásokra történő célzás teljesen pontatlan. Gandhi mindig értesítette ellenfeleit a konfliktus megkezdése előtt. Felszólítaná Japánt, hogy ne csak Indiától maradjon távol, hanem Kínától is vonuljon vissza. Mindenesetre el van határozva arra, hogy India bármely támadója ellen ellenállással küzd és azt a tanácsot adta népünknek, hogy ezt mindhalálig teljesítse. Abszurdnak hangzik az az állítás, hogy közülünk bárki megegyezést kívánna kötni Japánnal a csapadék szabad átvonulására. Politikánk a támadással szembeni ellenálláson alapszik.

Washington, augusztus 6. (Bud. Tud.) Az amerikai sajtó éles hangon foglal állást Gandhival szemben. A „New-york Herald Tribune” az írja Gandhi-nak tudnia kell, hogy „minél tovább üzi dolgát, annál kisebb lesz a lehetősége annak, hogy Nagy-Britannia és az Egyesült Államok másként válaszoljanak, mint erőszakkal”.

Bruno Mussolini halálának évfordulója

Róma, aug. 6. (Stefani) Bruno Mussolini halálának évfordulója alkalmából a mai olasz lapok kiemelik, hogy az ifjú hős emléke és rövid repülő pályafutása az Etiópiában, Spanyolországban és a mostani háborúban véghez vitt ragyogó teljesítményei mindörökké benne élnek az olasz szívekben. (MTI.)

Vichy, augusztus 6. Pétain tábornagy csütörtökön reggel újra fogadta Lavat kormányelnököt. (MTI.)

Hungária filmszínház

Ma is
Danielle Darrieux s Charles Vanel
főszereplésével:

Vágyak

egy párisi diáklány története.
Előadások: 5, 7, 9-kor. HIRADÓ!

Vígyszínház mozgó

Ma először a leghatalmasabb magyar világfilm:

Háry János

Kodály világhírű zenéjével. A címszerepben: PÁGER ANTAL. Főszereplők: DAYKA MARGIT, BÁRCZY KATÓ.

DIPLOMACIAI ESEMÉNYEK

Szaradzsoglu a török külpolitikáról

Ankara, aug. 6. Az új kormány bemutatkozása alkalmából Szaradzsoglu miniszterelnök ismertette Törökország bel- és külpolitikáját, valamint gazdasági kérdéseit.

A mai nehéz időkben — mondotta Szaradzsoglu miniszterelnök — annak ellenére, hogy napról-napra rosszabbodik a helyzet, sikerült elérnem, hogy Törökország ebben a világégésben boldog kis szigetet képez.

Minden erőnkkel és tudásunkkal azon leszünk, hogy a török népet távol tartjuk a háborútól. Amennyiben azonban a mi legmesszebbmenő jóindulatunk ellenére, egy napon valaki meg akarja sérteni függetlenségünket, vagy területi épségünket, úgy az egész török nép egyetlen egy gondolat szolgálatában áll majd és az ország szabadságát és függetlenségét az utolsó csepp véréig védi. Ezért tartjuk mindig készenlétben hadseregünket, fokozzuk ezt a készenlétet a jövőben.

A török külpolitika célkitűzése a becsületes és őszinte tevékeny semlegesítés. Az Angliával kötött szövetségi szerződésünk mindkét félre előnyös. Az angol-török szövetség politikai tényezőnek nyugszik, amelyeket mindig képviseltek.

Ugyanígy őszinte és lojális semlegességi politikát folytat Törökország a német-török baráti szerződés keretén belül is, amelyet a két nép őszinte barátsága is megerősített. A két hadviselő állammal szemben elfoglalt álláspontunk világítja meg a legjellemzőbb semlegességi politikánkat. Sikertült mind a két fél felé képvisenünk az utat, mind a kettő felé egyaránt barátságosnak és becsületesnek lenni.

Ankara, augusztus 6. Szaradzsoglu

Barátaink bele akartak fojtani bennünket a Földközi tengerbe

Pavolini olasz miniszter beszéde.

Róma, aug. 6. (Stefani): Pavolini népvonalelősi miniszter a különböző arcvonalhoz szerdán rádióbeszédet intézett, amelyben többek között a következőket jelentette ki:

A háború tovább folyik és minél jobban távolodtak hazától határaitól annál inkább közeledtek a győzelemhez. E rádióadás célja, mindnyájatok egyesítése a közös gondolatokban. Ez a háború valódi világháború, amely szükségessé teszi Olaszország részvételét minden harcban, szárazföldön, tengeren és levegőben. A hazáról, családról és otthonról van szó, ezek forognak most kockán. De szó van Olaszország és az olasz név hírnevéről is. Az ellenesség egyre-másra azt hiszteli, hogy elment a kedvünk a mosolygástól, mert kénytelenek vagyunk szembeszállni angol és amerikai barátainkkal. Ezek a derék barátok azonban bele akartak fojtani bennünket a Földközi tengerbe meg akartak akadályozni bennünket az afrikai lélegzétvételben, ki akartak éheztetni, Spanyolországon és a Balkánon át letiprásunkra vonultak fel. (MTI).

„Benes a csehek ezreit árulja az angoloknak“ írja egy prágai lap

Prága, aug. 6. A Lidove Noviny »Benes és a második front« címmel vezércikkben foglalkozik a volt csehszlovák közvárság levélzett elnökének londoni szerepével kapcsolatban.

A vezércikk emlékeztet arra, hogy a Heydrich volt helyettes védnök elleni merénylet után, amikor a védnökségben kihirdették a kivételes állapotot, Benes a londoni rádióban rögtön kijelentette, hogy a csehek megteremtették a régóta annyira áhított második frontot.

Benes ezzel — írja a lap — jelezni akarta Churchillnek és Edennek, hogy a cseh nép Anglia oldalán harcba lépett. Nyilvánvaló célja az volt, hogy ezzel emelje Londonban a közvársági elnök kurzusát. Később azután, amikor a második arcvonal kérdésében az angol sajtóban vita keletkezett, Benes ismét hallatta szavát és az Angliában katonai szolgálatra kötelezett csehekhez szólva kijelentette többek között, hogy ő maga személyesen is kívánja a második arcvonal felállítását, jöjjék tudja, hogy ez hatalmas kockázattal jár.

A cikk ezután szemérem veti Benesnek, hogy lelkiismeretlenül jár el, amikor emberi életet bűnösen teszi ki a biztos megsemmisülésnek, majd befejezésül a következő kérdést intézi hozzá:

Mi van a második fronttal, amelyről Benes júniusban beszélt, amikor megkísérelte, hogy Heydrich elleni merénylet dicsőítésével magasabb pénzügyi támogatást érjen el megbízótól? A helyzet ma is ugyanez.

Akkor megkísérelte, hogy szerencsétlenségbe döntson bennünket, akik hívek

miniszterelnök a nagy nemzetgyűlés előtt a török külpolitikáról többek között ezt mondta:

— Az új kormány minden igyekezelét arra összpontosítja, hogy Törökországot távolítsa a háborútól. Ha egy napon minden fáradozásunk ellenére országunkat, vagy függetlenségünket mégis támadás érné, abban az esetben életünket egyetlen eszme szolgálatába állítjuk, harcolunk a vég-sőkig. Ezután hangzott, hogy a török hadsereg hatalmas és felkészült. Az új kormány mindent megtesz, hogy megerősítse még jobban a hadsereget. Lausanne óta Törökország tevékeny és erős külpolitikája a törököket sok szenvedésen és megpróbáltatáson átvezette a mai napig. A török külpolitika állandóságának és mérsékletességének köszönhető Törökország mai ereje. Törökország sohasem fog semmiféle kalandba bocsákozni határain kívül és az az egyetlen vágya, hogy ne keverdjék bele ebbe a háborúba, fenn akarja tartani tudatos és tevékeny semlegességét. Azzal fejezte be, hogy bármely hatalom barátságos magatartását hasonló magatartással viszonozza, ellenséges magatartásra ellenben megindíthatatlan elszántsággal és erővel válaszol. A török kormány ezek szerint az elvek szerint törekszik elérni a török külpolitika célját. (MTI).

Ankara, augusztus 6. (Stefani). A török nemzetgyűlés egyhangú bizalmat szavazott Szaradzsoglu kormányának. Az ülésen 381 képviselő jelent meg. (MTI).

ról és otthonról van szó, ezek forognak most kockán. De szó van Olaszország és az olasz név hírnevéről is. Az ellenesség egyre-másra azt hiszteli, hogy elment a kedvünk a mosolygástól, mert kénytelenek vagyunk szembeszállni angol és amerikai barátainkkal. Ezek a derék barátok azonban bele akartak fojtani bennünket a Földközi tengerbe meg akartak akadályozni bennünket az afrikai lélegzétvételben, ki akartak éheztetni, Spanyolországon és a Balkánon át letiprásunkra vonultak fel. (MTI).

De Brinon a francia helyzetről

Párizs, aug. 6. (OFI) De Brinon nagykövet, a francia kormányfő megbízottja a megszállt területeken szerdán délután a sajtó képviselői előtt a következőket jelentette ki:

Mint tudják a kormányfő Párisban tartózkodott. Szerdán kora reggel már visszatért Vichybe, hogy jelentést tegyen a tábornagnak arról az előrehaladásról, amelyet lassan, keservesen, de biztosan megvalósított Franciaország felemelkedéséről, amelyet mások olyan mélyre taszítottak, Laval több, mint három hónap óta teljesíti politikai feladatát, egyedül ő állíthatja vissza Franciaországot a mult méltó helyére. Kormányfőnk hatalmának gyakorlása közben a tábornagy legteljesebb bizalmát élvezve, áthidalta azokat a nehézségeket, amelyek közül egyes, előre nem látott nehézségek súlyos akadályt jelenthettek volna. Tanuja vagyok tevékenységének és biztosíthatom Önöket arról, hogy soha sem csügged. Ebben a korszakban, amikor a látóhátár szerencsésen világosodik felettünk, nem lehet eléggé lelkiükre kötni a franciáknak, hogy elmékedjenek a felelősség felett, értsék meg végre Churchill, Roosevelt és Sztalin propagandája a legfőképpen felelős azokért a borzalmakért, amelyeket elszenvednek és ez a propaganda a legnagyobb ellenségünk. (MTI).

Roosevelt követe Moszkvába érkezett

Amszterdam, aug. 6. (Német TI) Follet Bradley vezérőrnagy, Roosevelt személyes üzenetével Moszkvába érkezett, jelenti az angol hírszolgálati iroda.

Berlin, aug. 6. Illetékes német helyről közlik: Bradley vezérőrnagy hír szerint Moszkvába érkezett Rooseveltnek Sztalinhoz intézett személyes üzenetével. Berlini politikai körökben ezzel a még meg nem erősített jelentéssel kapcsolatban emlékeztetnek arra, hogy »Roosevelt személyes üzenetei rendszerint a vég kezdetét szokták jelenteni. Ilyen üzenettel tisztelte meg Roosevelt a nagust, mielőtt Abesszíniát el kellett hagynia. Hasonló üzenetet kapott Csangkaikék, mielőtt a burmai utat a japánok elvágták. Péter jugoszláv királynak is üzent Roosevelt Szimovics tábornok államesinye után és György gö-

rög király is átvette Roosevelt levelét, igaz, hogy már csak orszaga összeomlása után. (MTI)

Német vélemény Churchill állítólagos moszkvai útjáról

Berlin, aug. 6. (MTI): Berlini politikai körök napok óta az a hír foglalkoztatja, hogy Churchill látogatást tett Sztalinnal Moszkvában. Illetékes német helyen nem nyilatkoznak arról, van-e tudomásuk Churchill moszkvai útjáról, vagy sem. Megjegyzik azonban, úgylát-szik Churchill ismét a tüdőző szerepét játssza, mert az égő házat azzal igyekeznek oltani, hogy vagy Washingtonba, vagy Moszkvába szalad segítségért.

Arra a kérdésre, hogy vajon Churchill a második arcvonal ügyében utazhatott-e Moszkvába, a Wilhelmstrassén gúnyosan kijelentették, hogy Sztalin most Churchillt tuszként tartja ott mindaddig, amíg az angol-szászok fel nem állítják a második arcvonalat. (MTI).

Egy szatmári tisztviselő megölte szerelmest, majd önmagával végzett

Megdöböntő tragédia játszódott le Szatmáron, kedden délután. Prámer Péter magántisztviselő ebéd után, alvás közben szívinfarkta Bálint Szeréna 17 éves leányt, majd önmaga is öngyilkos lett. Prámer Péter józanéletű, csendes fiatalember volt, aki nem ivott, sőt a cigarettát sem szerette.

Egy héttel ezelőtt a fiatalok valami miatt összeveszték, Prámer csak kedden délután jelent meg Bálinték lakásán. Bement a szobába, ahol a leány délutáni álmát aludta. A leány édesanyja pár perc múlva sikoltást halva

berohant a szobába, ahol a leánya véres testét meglátva felkötötte férjét, aki azonnal a mentőkért telefonált. A gyilkos kés azonban már megtette hatását, a leány pillanatok alatt meghalt. A hálószobában ott találták Prámer holttestét is, mellette volt a véres kés. A kés mindkét szúrásnál a szívet találta el. A vizsgálat során kiderült, hogy Prámer másfél deci erős pálinkát ivott meg, mielőtt végzetes tettét elkövetett. Valószínűleg féltékenységből végzett mindkettőjük életével.

A milliárdos mezőgazdasági terv végrehajtása

Gépek és felszerelések ezreit osztják szét a gazdák között

A politikai és a gazdasági élet egyaránt általános figyelemmel kíséri a törvényerőre emelkedett milliárdos beruházási terv további sorsát.

A törvény kihirdetése után még az ősz elején sor kerül a milliárdos program egyrészt végrehajtására.

A földművelésügyi minisztérium egyrészt összeállítja nagy vonalakban a program tízéves munkatervét, másrészt az azonnal végrehajtandó kérdéseket csoportosítja, hogy azok végrehajtási utasításának megjelenésével egyidejűleg a munka gyakorlati keresztülvitele megindulhasson.

Az eddig elkészült terv szerint az első csoportba sorolták a talajjavítás nagy problémáját.

A talajjavítás mellett a talaj helyes megmunkálására is nagy súlyt helyeznek. Ehhez, hogy megfelelő eszközök álljanak rendelkezésre, a földművelési

kormány elhatározta, hogy az országban több szántógépközvetet létesít, kedvezményes traktorokat, azonkívül kisebb gépeket, ekét, boronát, kultivatort juttat a kisgazdáknak.

A második csoportba sorolták a mezőgazdaságnak nemesített magvakkal való ellátását.

A végrehajtási tervet harmadik csoportjába sorolták az állattenyésztés és kertgazdálkodás fejlesztését.

A miniszter a nagyarányú munkatervet két részre osztotta, az egyik az amit még a háború tartama alatt megkezdnek, a másik, amelyiknek megvalósításához azonnal hozzákendek.

Az azonnali terv legsürgősebb pontjainak végrehajtása törvény hatálybalépése után nyomban megtörténik.

A munkaterv másik részének megvalósítása fokozatosan tíz éven belül történik meg.

Ravasz püspök a nemzetnevelésről

Ravasz László püspök Kecskeméten érdekes előadást tartott a nemzetnevelésről. Többek között a következőket mondta:

Hogy mire képes a céltudatos nevelés, azt bizonyítja az a esoda, amit az orosz földön látunk, ahol fanatizált tömegek vakon áldoztak fel magukat egy vesztett és hazug ügyért. Hogy az olaszok immár 25 éve állják a világháborút, annak Mussolini minden esodálata alkotáson felül az az oka, hogy a Duce az olasz génuszra rányomta a maga nemzetnevelő lelkét. Amióta a német birodalom vezére átvette népének irányítását, az volt a döntő, hogy át tudta alakítani a német népet, új lelki-séget, új emberitípust termelt. A nemzet léte legvégző fokon nem a gazdasági erőknön, nem is a katonai hatalmon, vagy politikai bölcsességen múlik, hanem azon a nevelésen, amely egységes lelkek egységes világnézetet és életfelfogást tud kialakítani.

A püspök ezután hangzott, hogy nemzetünk életének és halálának kérdése a gyors és sikeres nemzetnevelés.

A körözött legmagasabb fogyasztói ára

Budapest, aug. 6. A közellátási miniszter rendeletet adott ki, amelynek értelmében juhtúrból kizárólag a szo-

kásos ízesítőszer (paprika, kömény, mag, mustár stb) és vaj hozzáadásával készített körözött legmagasabb fogyasztói ára az ország egész területén kilónként 4.20 pengő. (MTI).

Tisztogató harcokban levertek a montenegrói kommunistákat

Róma, augusztus 6. A Ferrara gyalogos hadosztály legutóbb nagyszabású tisztogatósi hadműveletet hajtott végre a montenegrói lázadó és kommunista alakulatok ellen. A teljesen felszerelt és felfegyverzett kommunisták erői a Piva völgyében gyűttek össze és szilárdan el voltak szánva, hogy megvédjék állásaikat, kihasználva a terepet. A lakosság a Ferrara hadosztály katonáit felszabadítóként fogadta. A nagy tisztogató hadművelet során az olaszok több mint 100 km-t haladtak előre, állépvé Montenegro északi határára, sok foglyot ejtettek és nagy zsákmány került a kezükbe. (MTI).

Budapest, aug. 6. Az MLSz országos elnöksége elhatározta, hogy ezúttal minden bajnoki év után megemlékeznek arról a sportférőről, aki a legutóbb lett a magyar labdarugó sportért. Azt az egyént a szövetség nagy emlékvör-tével tüntetik ki és a kitüntetést minden évben a szentiván-napi országos tanácsülésen nyújtják át a kiválasztottnak. (MTI)

Nyári Egyetem

MAI MŰSORA:

A magyarságtudományi előadások:
10—11-ig dr. Józ Tibor egyetemi m. tanár: »A magyar társadalom kialakulása és az európai társadalmi osztályok« címen magyarul beszél. 11—12 óráig dr. Mendöl Tibor egyetemi tanár: »Nyugat építkezése és a magyar település« címen magyarul tart előadást. **Az idegennyelvű előadások:** 10—11-ig Nocera római professzor. 11—12-ig Tagliavini padovai professzor olasz. 10—12-ig Hoppe berlini egyetemi professzor németnyelvű előadást tart. — Programon kívül tart 9—10-ig bolgárnyelvű előadást Thomov professzor, a »szófiai egyetem bölcészkarának dékánja« a bolgár irodalomról. Thomav professzor kiváló tudós s emellett a magyar-bolgár barátság elmélyítésének egyik lelkes apostola.

A nemzetiségi előadások: délelőtt 10—11-ig dr. Balogh Béla egyetemi m. tanár: »A magyarországi nemzetiségek antropológiai szempontból« címmel tart magyarnyelvű előadást.

A német továbbképző tanfolyamon: 8—10-ig Koszó János professzor folytatja németnyelvű előadását. 10—11-ig Hoppe berlini egyetemi professzor tart német előadást. Délután 5—6-ig dr. Kiss Árpád tanár: »A nyelvtanítás módja és eszközei a magyar középiskolákban« címen magyarul. 6—7-ig dr. Hartmann Rudolf lektor németül tart előadást.

A sajtótanfolyamon délelőtt 9—10-ig dr. Dulán Elek miniszteri tanácsos: »A mai sajtó« címen tart magyarnyelvű előadást, majd délután 5—7-ig dr. Nyiregyházi István egyetemi könyvtárigazgató: »Képek a magyar sajtó történetéből« címen ad elő.

A debreceni Nyári Egyetem szombaton este nagyszabású magyar hangversenyt rendez az Arany Bika dísztermében. A szereplők Dániel Ernő zongoraművész, Szabó Ilonka és Jámor László operaházi tagok lesznek.

Dr Milleker Rezső professzor „Politikai földrajz” címen tartott érdekes előadást a sajtótanfolyamon

Tegnap délután dr. Milleker Rezső professzor tartott nagyszabású előadást »Politikai földrajz« címen. Először az állam gazdasági törekvéseiről szólt, majd a mezőgazdasági törekvésekről. Megállapította, hogy Magyarország ugyan köztudomásúlag agrárállam, ha azonban összehasonlítjuk magunkat a többi országokkal, kitűnik, hogy a mezőgazdasági termelés mennyisége tekintetében csak a hetvenedik helyen állunk. Míg Európa legtöbb államában a hektáronkénti termelés húsz, harminc mázsát is elér, addig nálunk alig tizenkét mázsa. Az ok abban keresendő, hogy a magyar nem ért rá európaiasodni, mindig hadrendben áll, még a béke idején is, mert akkor a szellem háborúját kellett vívni.

Nagy figyelemmel hallgatott előadása befejezésekor a népművelésről beszélt még dr. Milleker Rezső professzor.

A Bolgár-Magyar Baráti Asztaltársaság figyelembe ajánlja tagjainak, hogy a Nyári Egyetemen 7-én reggel 9.10 órakor a 6. számú tanteremben Thomov professzor előadást tart.

Megalakult a Székelyföldi Villamosművek

Ünnepélyes keretek között tegnap megalakult a Székelyföldi Villamosművek az állam és a magángazdaság lelkes összefogásával és anyagi áldozatvállalásával. A kincstár 10 millió pengőt jegyzet a részvénytől, a főváros 1 milliót, az Erdélyi Ipari Munkaszervező Intézet 2 milliót jegyzett. A villamosvállalatok és majd a székely városok és közbirtokosságok is fogtak jegyezni.

Keszthelyi képeslap

Haikán szemel az eső, a ránk hajló égből felhőnek elmosódó szürkésége egybeolvad a Balaton vizének opálos színével. Az esőcseppek halk ritmusával kél most versenyre az frögép zakatolása, mikor from ezt a »képeslapot« Keszthelyről.

Mindenki kapott már olyan képeslapot, amelynek képes felét több kép foglalja el, az ábrázolni kívánt város, fürdőhely nevezetességeinek képei. Az ilyen lapok előnye, hogy sok fér rá, ráfér a templom és a helybeli iparos dalkör székháza, árnyas parkrészelet. Előny még az is, hogy a képek aprók s így nem lehet őket jól kivenni...

Ilyen képeslapot küldök most, apró képekkel, amelyek talán szintén nem a legtalálóbbak közül valók, de mindenesetre — képek. A lap címetelje: »A Debreczen« olvasóközönsége.

Keszthely nevét nem a castellum, Fastély szóból kapta, mint az első pillanatban kézenfekvőnek látszanék, hanem igen érdekes: a gesztenye szóból. Valóban gesztenyes hely Keszthely, az utakat mindenütt vadgesztenyék szegélyezik, hatalmas lombkoronáik alól szűrősen kandikálnak ki a lüskésburku gesztenyék.

Ha már a névelmésznél tartunk, fel kell említenünk, hogy Keszthely vármegyének sem igazán Zala a neve. Szalavár volt a zalai terület legnagyobb erőssége, ennek neve helytelen írásból: Zalavár, lett aztán a vármegye neve Zala.

A várakkal kapcsolatban érdekes még, hogy sok kelta földvár van ezen a vidéken. Balatonszemesen is van egy ilyen földhányás, amelyet a népnyelv — nem tudván eredetét — Bolondvárnak nevezett el.

Keszthely szép városka, 12.000 körüli lakossal. Városnak nevezhetjük, mert igen kedves, városias a külseje. Közigazgatásilag azonban csak nagyközség. Épületeiben sok a római-kori kő. A közeli Fenékpuszta hajdani, Mogentana nevű településből bordlák el a századok folyamán a keszthelyiek. A plébániatemplomban, amelyet a híres Lackfiak alapítottak, szintén ilyen kövek vannak. Római kövekből épült a vár, amelynek nevezetessége volt, hogy soha a török el nem foglalta.

Ma a Festetics hercegi család székel Keszthelyen. A gyönyörű barokk hercegi kastély tornyán a szél mostanában mindig lengeli a piros-kék-sárga lobogót, a család színeit. Az özvegy úrnő, herceg Festetics Györgyné oltion tartózkodik.

A 96.000 holdas uradalom központja Keszthely. Itt van a híres vizslatenyésztőtelep, ahol a minap folyt le az Országos Vizsla Club vadászkutyáidomító tanfolyama, amelyen 32 hivatásos vadász és öt úrvadász nyert kiképzést. Az előadók között ilyen nevek szerepeltek: gróf Széchenyi János, gróf Csekonics Endre s a tanfolyam látogatója volt Albrecht kir. herceg is nevével.

Tanfolyamokról lévén szó, most térünk rá Keszthely mai idegenforgalmi szenciájára, a pécsi egyetem nyári tanfolyamára, a Keszthelyi Nyári Egyetemre. Méretet eltörpülnek a debreceni mellett, hiszen a százon felüli hallgatók sorában egyetlen külföldi sincs. De ez nem is baj s nem is jelent süllyedést vagy visszaesést. Vargha Damján, a pécsi egyetem rektora a megnyitáson kijelentette: Mi elég vagyunk önmagunknak... s Óriás Nándor, a tanfolyam igazgatója a célkitűzéseket ismertette hangzóból, hogy csak a hazai ifjúságnak rendezik meg a Nyári Egyetemet.

A megnyitón egyébként előkelő közönség jelent meg. Ott volt herceg Festetics Györgyné. Angolos szabású, egyszerű fehér vászonruhát viselt fehér kalappal, amelyen fekete szalag volt. A hercegné gyászolja egy évvel ezelőtt, augusztus 4-én elhunyt férjét. Mellette gróf Széchenyi Endre somogyi főispán áll.

A Nyári Egyetemen legnagyobb számban egriek vannak. Az egri jogakadémia növendékei zöld Emericánás egyenruhájukban fegyelmezett magatartásukkal nagy megbecsülést vívtak ki már az első napokban. Mindannyian vidám, talpraesett fiúk.

Vannak aztán az ország minden részéből. Vannak hölgyek is, számuk a harmincöt közelíti meg. Az egész társaság a pécsi egyetem gyönyörű, modern diáküldőjében lakik. Nemcsak a lakás, hanem a koszt is kiváló, megcáfoltván azt a rémhírt, hogy a Balaton mellett nincs mit enni, minden nap bőséges, változatos emnivalót nyújt az üdülő. Az étkezéseken Zozónak van a legnagyobb sikere, az egriek minden-éviének, aki mindenféle maradékot levelezőlaphívás nélkül azonnal elfogyaszt. Atlag öt főzeléket kap naponta társaitól.

A társasággal együtt ebédelt a pécsi egyetem tanácsa is. A fiúk melegen ünnepelték Vargha Damján rektort, Mansfeld Géza orvosprofesszort az üdülő létesítőjét és a jelenlegi igazgatót, dr. Óriás Nándor professzort. Dr. Óriás Nándor a pécsi egyetemen a római jog tanára, most bemutatta, hogy nemcsak a tudományának, hanem a gyakorlatnak is embere...

A Nyári Egyetem szellemi részének színvonala magas. Kötő előadók szerepelnek. Dr. Molnár Kálmán, a kiváló jogászprofesszor a felsőházról tartott előadást s szembeszállt a felsőház működését hiábavalónak tartó felfogással. Rámutatott arra, hogy a felsőház célja nem a népszerűség keresése, hanem az államérdek szolgálata, azzal, hogy magasabb perspektívából szemléli a javaslatokat.

Vargha Damján ciszterci atya, a pécsi egyetem rektora Szent Mór pécsi püspökről, Szent István kortársáról tartott előadást.

Mint mondtuk Keszthelyen ma a Nyári Egyetem jelent egy kis mozgást az idegenforgalomban. Mert bizony az idegenforgalom pang. Az előző évek 8—10.000 vendégével szemben az idén 1500 vendég volt Keszthelyen az idény első két hónapjában. A visszaesést nemcsak a háború magyarozza, hanem a balatoni kedvezmények csökkenése és másik oldalon pedig az erdélyi fürdők látogatottságának feilendülése. Külföldi összesen hat van Keszthelyen, négy német és két bolgár. Vannak aztán lengyelek, de azok már két éve telepedtek le, mint polgári menekültek.

Pálffy József Levente.

A dominikánusok is megvásárolták a letelepedésükhöz szükséges telket és házat

A napokban Debreczenben járt P. Badalik Bertalan dominikánus tartományfőnök és megvásárolta a Károly Ferenc József-út 6. számú házat és a hozzá tartozó 1600 négyszögöl telket. Ezen a telken építik fel majd alkalmas időben a rendházat és a Szent László templomot. Egyelőre a telken levő egyik (négyzetes) lakás lesz az ideiglenes rendház és plébánia épülete, míg a másik (háromszögletű) épület a szükségképpen. Ha ebből a közfalakat eltávolítják, körülbelül 100 m² területet nyernek a kápolna számára.

Ez a telkek igen alkalmas lesz a Szent László plébánia és templom helyéül. A Kishegyesi-út, Hatvan-utca, Csapó-utca és Kassai-út határolt terület tartozik ehhez a plébániához. Ennek a területnek majdnem a közepén fekszik a most megvásárolt telék. Tehát minden irányból könnyen megközelíthető.

Ezzel megtörtént az első lépés a domonkosok letelepedéséhez. Három páter és két segítő fegyvert küld majd a rend Debreczenbe, ha a szükséges átalakítások megtörténtek. Természetesen még így is csak körülbelül újkor kezdhetik meg a működésüket a dominikánus atyák.

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

Dr Kulin Imrét ítélőtáblai bírónév neveztek ki

A Kormányzó Úr az igazságügyminiszter előterjesztésére dr. Kulin Imre debreceni kir. törvényszéki tanácselnököt a debreceni kir. Itélőtáblához bírónév kinevezte.

Belügyminiszteri rendelet a névváltoztatások korlátozásáról

A Belügyi Közlönyben most jelent meg a belügyminiszter rendelete a névváltoztatások szabályairól. A rendelet szerint az alábbi tilalmak lépnek életbe a névváltoztatásokkal kapcsolatban:

Elvi okokból ne engedélyeztetnek:

- idegen hangzású nevek,
- magyartalanul képzett családi nevek,
- keltős családi nevek,
- történelmi (irodalom, művészeti-történelmi) nevek, továbbá ismertebb nemesi (főnemesi) családok nevei,
- régies írásmóddal (pl. th, gh, ö, ss-el) írott, vagy »y«-nal végződő nevek,
- olyan családi nevek, melyeket máris nagyon sok család visel (pl. Nagy, Kovács, Tóth).

Az a közalkalmazott, aki leg-alább középsikolai képzettséghez kötött állást tölt be, ha 15 évi közszolgálat és a harctéren szerzett kardos kiüntetés, vagy vilátségi érdem, vagy sávos sebesülési érdem van, idegen hangzású családi nevének az első bekezdése e) pontjában megjelölt írásmóddal írott névre megváltoztatását is kérheti. Kettősen régies írásmóddal (pl. thy, ssy, stb.) írott nevet azonban ilyen folyamodó sem kaphat.

Megszökött a török zöldinges mozgalom vezére

Isztanbul, aug. 6. Ahmed Husszeim, az úgynevezett »zöldingesek« vezére néhány nappal ezelőtt megszökött a gyűjtőtáborból. Szökése meglehetősen nyugtalanságot keltett. Az a vélemény, hogy az egyetlen ember, aki zavart okozhat az országban. A zöldingesek tábora a hazafias fiatalok mozgalma volt, tagjai katonai kiképzéshez hasonló oktatásban részesültek és egyenruhát viseltek. A lakosság széles rétegei együtt éreznek e mozgalommal. A hatóságok széleskörű nyomozást indítottak a szökevény kézrekerítésére, de a nyomozásnak idáig nincs eredménye. Hír szerint Nahaz pasa miniszterelnök megígérte, hogy jutalomban részesíti azt, aki Husszeim a hatóság kezére adja. (MTI).

Ötszáz ember evett a lépfenében elhullott tehén húsából

A Nyiregyháza határában levő Róka-bokorban lépfenés megbetegedések történtek. A legott bevezetett érleles vizsgálata megállapította, hogy Csaplár Gyula kovácsmester lépfenében elhullott tehénnek húsát különként 1.60 pengőért kímérte. Megállapították, hogy 91 család, 500 ember evett a húsból. A hatósági orvos szigorú intézkedésekkel elejét vette a súlyos betegség továbbterjedésének és gyors közbelépése következtében újabb megbetegedések nem történtek. Mindössze négyen kaptak meg a súlyos betegséget. Csaplár Gyula ellen az eljárás megindult.

Eltűnt spanyol hajó

Barcelona, aug. 6. A Cabo Villano nevű spanyol gőzös, mely július 26-án Buenos Airesből Barcelonába indult és több mint 10 napja nem adott életjelt megáról, elvesztettnek tekintik.

Bombamerénylet az uruguayi rádió ellen

Az uruguayi rövidhullámú rádió-állomás ellen bombamerényletet követtek el. Az egész műszaki berendezés tönkrement. Az állomás az angolok és amerikaiak fekete listáján szerepel.

—o—o—o—

Németországgal rokonszenvező összeesküvést végeztek ki Leningrádban

A „Pravda” közli, hogy Leningrádban Németországgal rokonszenvező összeesküvést lepleztek le, amelyben a cári uralom volt magasrangú tisztviselői, tisztjei és nemesei vettek részt.

Az összeesküvést az elmúlt ősszel és télen szervezték, amikor a város élelmezési nehézségeket szenvedett. Az összeesküvés élén a fehér gárda egyik tisztje és a leningrádi kerületi törvényszék egyik volt tagja állt. Az összeesküvést kivégezték.

—o—o—o—

Cvetkov Lázár előadása a bulgár sajtóról

A Nyári Egyetem Sajtótanfolyamának kiemelkedő előadása volt a csütörtök délelőtti, amikor Cvetkov Lázár, a budapesti bulgár követség sajtóattaséja, nagyszámú hallgatóság előtt beszélt a bulgár sajtóról. Az előadót Mihelics Vid dr. üdvözölte, rámutatván a magyar és bulgár kapcsolatokra.

A bulgár sajtó még csak száz éves. Ennek oka a küzdelemmel, háborúkkal teli bulgár történelem, melyet röviden ismertett az előadó. Az első bulgár könyv 1763-ban jelent meg, az első bulgár újság pedig 1846-ban. Szerkesztője Bogorov Iván volt. Ebben az időben az újság a népet akarta nevelni s lapjain a népzérek véleménye, tanítása jutott kifejezésre. Az első független bulgár napilap 1900-ban látott napvilágot.

Ekkor már a bulgár újságírás az európai újság nivójára emelkedett. Ezután a modern bulgár újságírásról szólott Cvetkov Lázár. A bulgár sajtó szabad, — mondotta — független az egyes pártoktól. Az első sajtótörvényt 1883-ban hozták. Nagy érdeklődéssel hallgatta a nagyszámú közönség az előadásnak azt a részét is, mely a bulgár sajtóról, mint a közösségi szellem kialakítójáról szólott. Tapsvihar fogadta azokat a baráti szavakat, melyeket Magyarországáról és a bulgár-magyar barátságról mondott az illusztris előadó.

—o—o—o—

Új orosz városnevek

Régebbi nagy atlaszokban nem lehet megtalálni a keleti harctereken most folyó hadműveletekben előforduló helynevek legnagyobb részét, mert a szövetségi rendszer itt is alapos „tisztogatást” tendezett, hogy eltörölje a burzsoarendszer nyomát. Legelőször azokat a neveket írtották ki, melyekhez történelmi emlékek fűződtek. A szovjet által átkeresztelt városnevek közül egytől egytől az alábbiakban sorolunk fel: Sztavropol ma Vorosilovszk; Jekaterinodar ma Krasznodar; Carteln ma Sztalingrád; Luganszk ma Vorosilovgrad; Jusovka ma Sztalino; Jekaterinoslav ma Dnyepropetrovsk; Kirovo ma Jelizavetgrad; Szamara ma Kujbisev; Szimbrszk ma Uljanovszk; Nizsni Novgorod ma Gorkij; Tver ma Kalinin; Petrograd ma Leningrád.

Elfogták Jókai aranyórájának tolvaját

Budapesten a „Petőfi-házból” rejtélyes módon eltűnt Jókai Mór kettősfedelű órához aranyórája, melyet ereklyeként őriztek. Az órán a mutatók a nagy író halála percében megálltak.

Tegnap este a múzeum felügyelője az utcán megpillantotta azt a pepitáruhas férfit, akire már a lopás felfedezésekor gyanakodott. Kiáltásaira az utcán elfogták az embert. Kiderült, hogy Vártás Ferenc, 55 éves órás. Bevallotta a lopást. A láncot kottévágta és az órákkal együtt eladta egy órásnak, a másik láncdarabot is órásnál értékesítette. Ezeket is előállították. Azzal védekeznek, hogy jóhiszeműen vették meg az igazolatott órástól az aranyóráját, amit azóta beolvastottak. Így tehát a Jókai ereklye megsemmisült. Az eljárást megindítják az órák ellen, mert megkapták az értesítést és leírást az ellopott Jókai óráról. Vártást letartóztatták.

Napi 950 pengős társulattal, szabadtéri előadással kezdő a debreceni színházi élet Belezna Unger István

Beszélgetés U. Kováts Terussal aki végleg hazajött Debrecenbe

Kedves mosollyal, szép szökegében, ahogy a debreceni közönség már hosszú évektől ezeltől megszerette és első számú kedvencei sorába emelte, megjelent tegnap az Arany Bika kávéházában U. Kováts Terus. Nyaralni érkezett Debrecenbe, úgy is, mint ezentűl állandó debreceni lakos, a Csokonai-színház igazgatójának híve. A „Debrecen” munkatársa is „diriné” nagyszámú asszony minőségében szólaltatta meg Kováts Terust.

Végre Debrecenben...

— Nem mondhatok mást, mint azt, hogy végre Debrecenben... Van valami sorsszerűség abban, ahogy mi ezzel a várossal össze vagyunk kötve. Pista itt kezdte pályáját mint színész, itt rendezett először, itt esküdtünk meg és most ide térünk vissza, talán, ha Isten és a mi drága jó debreceni közönségünk úgy akarja... egész életünk... Egyelőre én csak előre jöttem. A társulatunk 14-én végzi szeptemri idényét, mely ragyogóan sikerült.

Három hélig estéről estére táblás ház mellett játszotunk. Két szabadtéri előadásunk is volt: a „Mesolyországa” és a „Boronkay lányok”... sok fővárosi vendégszerelés... A jövő héten megkezdődik a nyári szünet, 15-én itt lesz a férjem is, hogy néhány hetet pihenjünk a ránk váró nagy feladatok előtt.

Három primadonna ostroma a közönség kegyeiért

A társulat felől érdeklődünk.

— Még mindig nem teljes, de már 90 százalékban leszerződöttünk a tagokat. Nyugodtan állíthatom, hogy a vidék legdrágább, legjobb társulata. Napi 950 pengő részvél megvünk a szezonnak. Három primadonna fog vetekezni a debreceni közönség kegyeiért, visszaidézve a régi szép idők primadonnaversenyeit: Fenyvessy Eva, Kollár Livia és Erdész Irén. Kollár Liviát szeptemberre 25.000 pengős gázsival hívták Olaszországba filmezni, Jávor Pál partnere lett volna. Nem engedhetjük ki néhány hétre sem, a debreceni idényt nem kezdhetjük el nála nélkül. Nagy Csillát, a szubrett-primadonnánkat nem kell bemutatnom. Móry Luci drámai hősnő, Almásy Judit szende, Süli Manyi nánya és szubrett, Perényi Sári, Gál Manci és U. Kováts Terus komika és anyaszínésznők, két fiatal nagyon tehetséges új tag a női társulat éljénél. A férfiak: vitész Molnár Iván, Bakos István és Kompóthy Gyula a bonvivánok, Rajz Janosi táncoskomikus, Zách János drámai hős, Márky Géza, a Selmezy—Kormos—Hortobágyi humortríász, 24 tagú kórus és akik még jönnek. Ez az Unger-társulat...

— A kiállítás, ruhák pazarabbak lesznek, mint bármikor. Háziszabásza-

tot rendezek be a színháznál és a görög ruhái az én terveim alapján készülnek. Az elsőrendű tagok pedig a debreceni nagy szalonokban dolgoztatnak, ezt kikötöttük, hogy itt keressék meg a pénzüket, itt is költsek azt el, ne Budapesten dolgoztassanak.

— Szeptember 6-án tervezük megrendezni a Stadionban nagy szabadtéri előadásunkat, melyen a „János vitéz”-t adjuk elő a legkiválóbb fővárosi vendégszerelőkkel kiegészítve. A színháznál már folynak az átalakítási munkák, mihelyt befejeződnek, a hónap végén kezdjük a próbákat. Nagy műsortervezettel érkezik a férjem, azt és a megnyitó előadás darabját majd ő közli.

Görlosorozat lesz a színháznál

— E hó 15-étől délelőtt 11—12 között jelentkezhetnek a színháznál jóalakú, csinos, jól táncoló és éneklő öskeresztény hölgyek és urak, akik tehetséget éreznek a színi pályához.

— Érdekes, hogy a nemsokára meginduló berletézést direktoruk iránti szeretetből és barátságából két egyszerű komikusunk: Selmezy Mihály és Hortobágyi Arthur vállalta. A közönség készítheti nevetőzmaát, a bérleti ajánlat olyan mókák keretében lesz megtevé...

— Most már kilátásom van, hogy néhány napon belül a lakásügyünk is kedvezően elintéződik és a Kossuth-utcán kapunk szép, háromszobás lakást, addig is — mert minden álmom ez —, míg itt Debrecenben vehetünk saját házat.

— Nagyon nagy feladatot vállaltunk magunkra — mondotta búcsúzóul U. Kováts Terus —, de én hiszem, hogy mint mindig, most is mellénk áll a kedves jó debreceni közönségünk. Sokat várak a színházbarátok megalakuló egyesületétől, mely hivatva lesz Debrecen társadalmát megszervezni a színház támogatására. Hittel, sok szívet és jóakarattal hívünk haza, hogy azt a tehetséget, amit Isten adott, ennek a városnak közönsége elé helyezzük.

—o—o—o—

Kerékpárgázolás a Mikespercsi-úton

Súlyos kimenetelű kerékpárgázolás történt tegnap reggel a Mikespercsi-út 7. szám előtt. Szerepi Ferenc 66 éves debreceni lakost, amint a régi vámbház előtt az úttesten át akart menni, elütötte a kerékpárján arra haldó Gubics József Bánk 59. szám alatti lakos. Szerepi súlyos agyrázkódást és valószínűleg belső sérülést is szenvedett. A mentők a sebészeti klinikára szállították. A gázolás ügyében a rendőrség megindította a vizsgálatot annak tisztázására, hogy terhel-e valakit felelőséggel a szerencsétlenségért.

Bellyei őszi lenvetőmag
kapható. — Termelési feltételekért és felvilágosításért forduljon:

Főhercegi Jóságkormányzósághoz

Budapest, VIII. Eszterházy-u. 24. sz.

Milyen volt a régi világban az állattenyésztés Debrecenben?

Igen értékes kutató munkát végzett Debrecen múltjáról Glday Kálmán, aki a debreceni egyetemen dolgozik. Szinte időszerűnek meg a mai években is azok az adatai, melyek a mezőgazdaság múltjának az árvizekkel küzdő részével ismertettek meg bennünket.

Még 1855-ben is 25.000 holdat birtokolt el a Hortobágy árter. Csak a kiálló magasabban fekvő „telkek”, partos részek szolgálták legelőként az állatok számára. Ha az árvíz lehűzött, nagy területek szabadultak fel állattenyésztés céljára és ennek a mezőgazdaságnak nagyobb jelentősége volt a múlt század közepén, mint a földművelésnek.

Már a török korban Debrecen keleti felét nagyrésben erdőként használták, részben erdei kaszálóként, a város közvetlen környéke belső legelő volt, melyet az árkok szomszédságában lucerna és szőlőskertek tarkítottak, a fekete-földön szántóföldek és a Tiszáig terjedő részen legelők terültek el.

Érdekesek az állatvásárokkal kapcsolatos adatok. Debrecennek nem volt egyetlen hetivására sem, hogy még Erdélyből, a Szilágyság felől is lábas jószágot ne hajtottak volna fel, ezzel szemben csak a végső inség idején fordult elő, hogy Debrecen felé terményt szállítottak. Csak az állattenyésztés volt kifizető.

A sertésenyésztés a múlt század közepén indult virágzásnak. Ebben az időben lett fontos táplálék itt a szalonna.

A régi debreceni disznótartás rendje szerint a teletetés a makkos erdei kaszálókön történt, innen hajtották át tavasszal az árvíz hortobágyi legelőre, ahol a gumós vizenyővén volt a disznók főtakláléka, ezen hizott aratás végéig, akkor szokásban volt az ondódi szabad tartólegeltetés, ősszel pedig a Bellelőn olcsó tengerivel hizalták fel a disznókat.

A sertéshízalást először a kupecsek a nagy gazdák hozsottatták meg, főként tanulták a kisiparosok és csak végül a földművelők osztálya. A kupecsek a Bellelőn 100—200 sovány disznót összezsérvé, 10—12 heten át hizalták fel a sertést tiszta tengerivel. Az ilyen szabad vackon hizalt disznó hosszabb utat is kiállt. Mivel a kisiparosságnak is volt néhány hold ház utáni földje, előszeretettel vetették be tengerivel, mivel ez adott a legtöbb magot. A tengerit hizalásra használták fel.

Mintegy háromezer gazda foglalkozott 1870 körül hizalással. 1882-ben 54.110 volt a sertésállomány száma, ez később csökkent. Érdekes 1851-ben még csak 7400 sertést írtak össze. Emellett 25.586 juhot tartottak, de 1882-ben már 62.366 juha volt a debreceni gazdáknak. A nagyobb gazdák hordószámra nyomatták a juhsajtot.

Az állatok teletetése az erdei kaszálókön a szabadban történt, a nyári tartás a Hortobágyon.

A debreceni és tiszántúli egykori állattenyésztés nagymérete az egykori debreceni országosvásárok alkalmával mutatkozott meg. Még a század végén is Debrecennek voltak a legnagyobb juh vásárai. Egy-egy országos vásárra 30. 35.000 juhot hajtottak fel, de a század közepén még nagyobbak voltak a méretek: mintegy 50—60 ezer juh fordult meg egy-egy nagyobb vásár alkalmával. Ugyancsak Debrecennek volt a legnagyobb sertéspiaca is: 5—6000 darab egy-egy országos vásáron. Még Szarbiából és Boszniából is hajtottak fel ide sertéseket. Országra szólók voltak a ló és marhavásárok is.

Amikor a földművelés egyre nagyobb szerepet kapott, fejlődött ki a civis jog szabályozása.

—o—o—o—

Áldatlan családi élete miatt megölte kislát és önmagát

Megdöbentő családi tragédia történt Kőszegen. Konyha Gyula sportóit szolgáló céllövő fegyverrel az előtte játszó kislát, majd önmagát agyonlőtte. Pár perc alatt mindketten meghaltak.

A búcsúleveleiből állapították meg, hogy áldatlan családi élete miatt követte el szerencsétlen tettét.

HIREK

„DEBRECZEN“

szervezősége, kiadóhivatala és nyomdája József kir. herceg u. 1. (Bikabérez). Telefon nappal-éjjel: 17-52 és 27-89. (6 mellékállomás). Előfizetési árak: havonta 3.— P. negyedévenként 8 70 P. Ára: hétköznap 12 fillér, vasárnap 24 fillér.

Dolgoztass, hogy dolgozhass!

Gyógyszertárak éjjeli szolgálata augusztus 1-én reggel 8-tól, aug. 8-án reggel 8 óráig: „Mogváltó“ Piac u. 18., telefon: 14-69. — „Muraközy“ Piac u. 72. telefon: 37-33. — „Bocskay“ Cegléd u. 22., telefon: 29-14. — „Csokonay“ Mester u. 43., telefon: 10-15. — „Árpád fejedelem“ Csapókeret, Jánosy u.

A nemzet hatalmas erőfeszítései

Idéjen nem lehet más kötelessége minden magyar embernek, mint az, hogy a rendelkezésre álló nyersanyagok, élelmiszerek egyenlően és minél olcsóbb áron jussanak el mindenkihez, akinek ezekre szükségük van. Aki a cikkeket túlfizeti vagy drágábban akarja előadni, gyengíti az ország ellenálló képességét. A kormány és hivatalos szervei hiába lesznek meg mindent a maguk hatáskörében, hogy letörjék az árdrágításokat és megszüntessék a fekete piacokat. A hivatalos eljárások és személyek munkája mellett nélkülözhetetlen magának a fogyasztókörözésnek is a segítése.

A közellátásügyi miniszter lapja, a közellátási Ertesítő világosan megfogalmazza, hogy a fogyasztókörözésnek — saját érdekében — mi a kötelessége a hatóságok munkájának támogatása terén. Ezeket írja:

Köteles a fogyasztó kiméletlenül feljelenteni minden árdrágítót és a hatóságok tudomására hozni minden olyan esetet, amelyeknél az árdrágítás vétsége leunforogni látszik.

Mindenki egyéni célját félretelve csak a közérdeket tartva szemlélte és egy jellel se adjon löbbit a megszabott árak. Állandóan kísérjék figyelemmel a napilapok tájékoztató közleményeit az érvényben levő árakról. Az árulalmozással, árucsevegéssel és a közellátásunk egyéb szabotálói azonnal jelentésként fel.

Kinevezések. A debreceni Tisza István tudományegyetem rektora Fábry Valéria egyetemi díjnyokot kezelőné, Prokesch Mihályt egyetemi műszaki állású kinevezte. Gavallér Miklós, Laczko Mária és Sipos Mária egyetemi kisegítő szolgálóká felnevezte. A kinevezés, illetve felnevezést a kultuszminiszter megerősítette.

Laval miniszterelnök kedden visszatért Párisból és hosszabb megbeszélést folytatott Pétain főbörnaggyal. Hír szerint Laval rövidesen ismét Párisba utazik.

Az amerikai vezértar tagját, Daquist tábornokot az USA európai csapatainak helyettes vezérkari főnökévé nevezték ki. Munkáját már megkezdte.

Az angol miniszterek felváltva szabadságra utaznak. Stafford Cripps a nyári szünetet azzal indokolja, hogy a miniszterek kimerültek s már nem bírják a parlamenti megterheléseket.

Debrecen sz. kir. város nagyerdei (Kartács utca 1.) faraktárában az utalványkiadás és a fakiadás is naponként — vasárnapot és ünnepnapot kivéve — délelőtt 8 órától délután 14 óráig tart. Ezentúl sem utalvány nem váltható, sem pedig fa el nem szállítható.

A Crepuscule francia halászhajó aknára futott. Két ember elünn.

Budapesten az elmúlt hónapban 43 fölészintés, 22 egyemeletes, 20 kétemeletes, 1 négyemeletes és 2 ötemeletes, összesen 98 lakóház építésére adták ki engedélyt.

Betegsége és elvesztett állása miatt megmérgezte magát a Nagyerdön egy férfi

A Nagyerdönök a közéletű felé vezető útján a járókelők egyik lócánál eszméletlen állapotban levő férfit látták. Telefonon értesítették a mentőket és kiszállították a belgyógyászati klinikára. A kezelés során az orvosi vizsgálat megállapította, hogy az életlent férfi, aki Román András egyetemi lakossal azonos, nagymennyiségű szublimált mérgezte meg magát. Az öngyilkossági kísérlet ügyében a rendőrség megindította a vizsgálatot

és kihallgatták Román Andrást, aki elmondta, hogy nyolc évvel ezelőtt már kísérelt meg öngyilkosságot sóssal, mely összeroncsolta nyelcsővét és azóta is műgégével él. Az akkori mérgezés annyira megrongálta szervezetét, hogy állandóan betegeskedik és részben ezért, másrészt nemrég elvesztett állása miatti elkésztésében akart megválni az élettől. Állapota súlyos.

A Magyar Idegenforgalom évkönyve 1942

A magyar idegenforgalomnak valóságos eseménye »A Magyar Idegenforgalom Évkönyve 1942.« című mű, amely az Idegenforgalmi Újságírók Egyesületének szerkesztésében és kiadásában most hagyta el a sajtót. A vas-kötet előszavát dr. Varga József kereskedelem- és iparügyi miniszter írta, mint a magyar idegenforgalom minisztere, aki bevezető cikkében erőteljes szavakkal mulat rá idegenforgalmunk jelen és jövő feladataira.

Magá a mű három részre tagozódik. Az első rész a József Nádor Múgyetemen ezévből lezajlott Idegenforgalmi Közigazgatási Szaktanfolyam válogatott előadásait tartalmazza s így az Évkönyv mintegy idegenforgalmi tan-könyv jellegével is bír. A magyar idegenforgalom szellemi vezérkarának legkiválóbb reprezentánsai vonulnak fel a könyv e részében, hogy lefejtessék a magyar idegenforgalom eszméi és elméleti alapjait.

A könyv második része a nemrégiben lezajlott marosvásárhelyi furdőgyi és idegenforgalmi kongresszus előadásait foglalja össze az élen József Ferenc kir. herceg megnyitó előadásával. Erdély visszacsatolása óta ez volt az első idegenforgalmi esemény, amelynek során a magyar idegenforgalom tudományos és gyakorlati életének legkiválóbb művelői vizsgálták ki az erdélyi furdő-problémák minden vonatkozását.

Az Évkönyv harmadik része szinte lexikális bőséggel foglalkozik az időszerű idegenforgalmi tudnivalókkal. E rész első cikke tömör összefoglalásait adja a múlt év idegenforgalmi eseményeinek.

Bátran állíthatjuk, hogy a Magyar Idegenforgalom Évkönyvének új kötetéhez azonos számú, aki elvi, vagy gyakorlati sikont érintve, vagy érdekelve van az idegenforgalom tudományának, vagy az idegenforgalmi üzletágnak bármelyik szakaszán.

Prága egyik negyedében súlyos szerencsétlenség történt egy lakás átmozgatása során. A cigányok eddig ismeretlen okból felrobbant. A robbanás nemcsak a cigányok lakás belső falait döntötte ki, hanem a ház első és második emeletén is több más lakást lönkreteit, azoknál bézúta a környékbeli házak ablakait is. A robbanás alkalmával 17 ember megsérült, 9-nek az állapota életveszélyes.

Az amerikai tengerészeti miniszterium a princetoni egyetemet iszik iskolává alakította át. Az egyetemen tartalékos tengerészti színteket képeznek ki. (MTI.)

Elmaradt sorsolás. Özv. Szabó Imréné közli azokkal, akik tőle kézimunka sorsjegyet vettek, hogy a húzás nem augusztusban, hanem november 15-én lesz.

A háborús viszonyok szükségessé teszik, hogy készleteinket takarékosan gazdálkodjunk. Nemcsak a gazdának, de az egész országnak is érdeke, hogy a most folyó cséplési munkálatok után a szalmát azonnal kazlakba rakják. A kazlakat pontosan kell befejezni és lerakni, hogy azokban az eső, vagy szél kárt ne tehessen. Ahol meg van rá a lehetőség, helyesebb a szalmát pajtákba gyűjteni, vagy szalmatartókba rakni. Tekintettel a takarmányhiányra, a gazdák a tavaszi szalmát ne használták fel almózásra, hanem kizárólag takarmányozásra.

Olasz hallgatók megkoszorúzták

a 39-es Hősi emlékművet

A Nyári Egyetem 150 főnyi olasz résztvevője tegnap délelőtt 12 órakor megkoszorúzták a Nagyerdön lévő 39-es hősi emlékművet. Az ünnepségen ott voltak a hadtest kiküldetői, Debrecen város képviselőiben Csobán Endre dr. főlevéltáros és még számos előkelőség. Megjelent még Sorenna olasz alezredes, az olasz fasio debreceni csoportjának vezetője: lovag Vidoni János, az Olasz Kulturintézet tagjai közül igen sokan Renato Fleri tanárral élükön, a Montikör Csobán Endre vezetésével, számos egyetemi tanár. Úgy az olasz női, valamint a férfi egyetemi hallgatók fasiszta-egyenruhába öltözve vonultak a szobor elé, Suplici Matilde, Boscarolli és dr. Sandro Angelli vezetésével. Kélgönyörű, vadvirágokból készült koszorút helyezett el az emlékművön Roester Franz Enrico, Alessandrini Giuseppe, De Majo Antonio és De Domenico Letterio, majd a résztvevők egy perces néma tisztelegéssel áldoztak a hősi halottak emlékének.

Ezután dr. Csobán Endre főlevéltáros üdvözölte az olasz hallgatókat a polgármester és a Montikör névében. Megköszönte a kegyeleles megemlékezést az első világháborúban elesett hőskörről, majd így folytatta:

— Akik előtt most tisztelettel és kegyelettel állunk meg, azok életüket áldozták a hazáért. A legnagyobb áldozat ez, de tudjuk, hogy ennek nyomán el most a haza és ennek polgárai. Most ismét háború dúl, a második világháború. A proletár nemzetek harcainak az életért, élelemért és a mindennapi kenyérért. Nem lehet kétséges, hogy a végső győzelem a miénk, szegény kisemmittekké lesz. Meg vagyok győződve, hogy az Eg is úgy akarja. Elcselt hőseink nyugodtan pihenhetnek, mert Olaszország és Magyarország meg fogja építeni az utat a nagy megújulás, fellamadás felé. Eljen a magyar-olasz barátság, eljen a végső, biztos győzelem.

Csobán Endre dr. szavait viharos taps, nagy felszéd fogadta, majd tisztelegés után katonás rendben vonultak el az olasz ifjak és leányok.

Debrecen egészségügyi helyzete

Szívbetegségben halnak meg legtöbben. Gaertner István tisztifőorvos a város közigazgatási bizottságának ülésén beszámolt a múlt havi közegészségügyi helyzetről. Előadta, hogy júliusban 73 debreceni házasságot kötöttek, élve született 184 gyermek, meghalt 121 egén, a természetes szaporodás tehát 63 volt. Az egyéves koron aluli elhalt gyermekek száma 20, ami az éves születések 10,9 százalékát teszi ki. Hevenyfertozó betegségekben ötven haltak meg, ez 4,6 tízezreleknél felel meg. Gümőkórban 12, rák miatt 14, szív- és ér-betegségben 16 ember halt el. Nagyobb számban jelentkezett a vérheny. Has-tífusz 8 esetben észlelték. A szegény betegek gyógyszerellátására 16,174 pengőt költött a város egy hónap alatt.

A nemzetvédelmi főparancsnokság rendelete értelmében augusztusban Zágráb városát este 8.30-tól reggel 4 óráig el kell sötétíteni.

Zsidó istentiszteletek. A debreceni statusquo ante izraelita anyahitközség templomaiban az istentiszteletek rendje július 7—14: Pénteken este mindkét templomban 7.50, szombaton reggel 7, délelőtt a Deák Ferenc utcában fél 11, délután mindkét templomban félhat, este 8.50, köznap reggel mindkét templomban félhat, este 8.15, jóm kippur kátán szerdán a Kápolnási utcában déll 1 órakor, a Deák Ferenc-utcában délután 7.45 órakor. Híszonoklat szombaton délelőtt a Deák Ferenc-utcai templomban. — Rabbiság.

Az utcán agyonlőtte magát egy tisztviselő. A kolozsvári Széchenyi téren Szávay Pál 25 éves budapesti magán-tisztviselő a járókelők személtánc előkaptá revolverét és főtöltötte magát, azonnal meghalt.

A brit hírszolgálat jelenti, a brit kormány palesztinai hadsereget állít, amely külön zsidó és arab gyalogsági zászlóaljakkal fog állni. (MTI)

GYASZROVAT

Takács Lajos örökösöknek hallgató, 24 éves korában elhunyt. Temetése pénteken délelőtt 10 órakor lesz a Köztemető 3 ravatalozó terméből. Dankó temetkezés.

Kállay Tibor csecsemő temetése ma délelőtt 11 órakor lesz a hármastereumből, református szertartással. Csurka temetkezés.

Kovács Lajos csecsemő temetése ma délelőtt fél tizenkettő órakor lesz az alagsorból, református szertartással. Csurka temetkezés.

Dr. Goldmann Armin ügyvéd temetése folyó hó 7-én, pénteken délelőtt 11 órakor lesz az izr. temető halottasházából.

Öz. Mandel Dezső mély fájdalommal jelenti, hogy szeretett férje, a legjobb testvér és rokon

MANDEL DEZSŐ

életének 82-ik évében, hosszas szenvedés után elhunyt. Gyászolják még testvérei, unokahúgai és öccsei.

Temetése 7-én, pénteken délután 4 órakor lesz.

ALDÁS ÉS BÉKE PORAIRA!

Négyszerese volt a szarvasmarhák vágóhídi forgalma a múlt évi júliusi forgalomnak — hangzott a Szendy Károly polgármester jelentésében.

A Bengáli tartomány volt miniszterelnökét, az indus nép egyik vezérét az angolok behódoltatták. (MTI.)

Anyakönyvi hírek

Születések: Pivó Zoltán npsz. Toveczkó u. 35. fiú Rudolf. Piskolti Ferenc npsz. Könyves Tóth u. 12. leány Ibolya. Fischer Zoltán pök s. H.-bőszörmény, fiú Tibor. Csibi Lajos kertész s. Pallag Gazd. Akad. leány Gizella. Kovács József gazd. család, Ebes 39. fiú János. Sáfra Ferenc gazd. béres N. hegyes 2. fiú István. Szigeti Gyula r. t. igazgató, Péchy u. 7. fiú Gyula. Oláh András szkvő Zsófia u. 11. leány Mária. Kapusi Imre npsz. Nagyhegyes 49. leány Eszter. Krizsán György kisbérlet Bellegelő 162. fiú Lajos. Eidám Vilmos kőfaragó s. Kuruc u. 28. fiú Vilmos. Vajdics János g. kat. lelkész Mándok, fiú György. Lukács Ferenc gazd. kocsis Szepes 1. fiú Ferenc. Pacsura János bővényszéki altiszt M.-pályi út 90. sz. leány Katalin. Rádi János cipész s. Maróthy György u. 10. leány Anna. Kállay Béla gazd. felügy. Kisújszállás, fiú Tibor. Szij Tibor rep. százados Budapest, leány Judit. Veréb Lajos boryáros Kossuth u. 36. fiú Lajos. Varvasovszki Vilmos máv. asztalos, Werbőczy u. 10. leány Gizella. Szabó József kárpitos m. Árpád tér 7. leány Margit. Néhal Szénási József Kincseshalom u. 5. leány Ilona. Olasz Szabó Mihály gimn. tanár H.-bőszörmény, fiú Mihály. Perjesi Gyula rep. őrmester M.-pécsi út 7. leány Katalin. Menártovics Sándor gazd. család Ebes 38. fiú Sándor. Pocskai László hadnagy Borenmisza u. 6. fiú Tamás. Győrői Imre állványozó s. Sámsoni u. 47. leány Magdolna. Völgyi János DHV kocsmester Salétrom u. 3. leány Erzsébet. Kubinyi Pál könyvtáros s. István út 9. fiú György.

Eljegyzések: Boros Lajos máv. s. tiszt Herczeg u. 16.—Domán Erzsébet u. o. 15. Bernát Bálint földbérlet—Tóth Katalin Fancsika 11. Tóth Gábor máv. s. tiszt Ág u. 9.—Nagy Margit Nagyvárad. Vedres Lajos bádógos kisiparos—Vértesi Eszter Eötvös u. 88.

Házasságok: Pópi Mihály kőműves s. —Palkó Erzsébet Kisfaludi u. 20. Friedländer Nándor m. tisztv. Kar u. 25.—Weinmann Olga Szávay Gy u. 6. Vári György szkvő Medgyesháza—Ivanka Tóth Mária Eprekerti u. 11. Héthy Lajos gimn. tanár, Sárospatak—Kiss Klára, Kishegyest út 15. Szilas György m. tisztv. Ferenc József út 59.—Deutsch Erzsébet, Pesti u. 11. szám.

Halálozások: Öz. Dári Péterné ref. 67 éves, Bajnok u. 28. Borenmisza Tibor rk. 28 éves, Szatmárnémeti. Tirpák József rk. 73 éves, Torockó u. 15. Vitányi Mátyas ref. 66 éves, Fancsics u. 27. sz. Öz. Bodnár Lajosné gk. 82 éves, Dobó u. 15. Valenszky Mihályné rk. 82 éves, Kishegyest út 40. Bodnár János ref. 76 éves, Kishegyest út 40. Baráti Bertalan ref. 27 éves, Tiszadorogma. Farkas József ref. 4 hónapos, Kishegyest úti szükségilakás. Farkas Etelka ref. 20 éves, Visk. Erdel Lajosné ref.

42 éves, Hajdúböszörmény. Öz. Balogh Jánosné rk. 69 éves, Oláh Károly u. 52. Gál Juliánna ref. 6 éves, Balmazújváros. Korcsolai Ilonka rk. 20 éves, Mező u. 1. Balogh Lajos ref. 51 éves, Márton Kálmán u. 8. Dr. Goldmann Armin izr. 63 é. Baross u. 11. Kun Lajosné ref. 31 éves, Nádudvar. Hegedűs Károly rk. 2 éves, Hajdúszoboszló. Némethi Róza ref. 1 hónapos, Vulkántelep. Répánszki Gyula ref. 5 éves, Nádudvar. Kállay Tibor ref. 3 napos, Kisújszállás. Négyessy Anna rk. 1 napos, Tóth Árpád u. 86. Nagy Gizella ref. 3 hónapos, Szepesi u. 15 B). Somogyi Sándor ref. 20 éves, Kunmadaras. Németh Lajos ref. 56 éves, Szt. Anna u. 20. Öz. Füle Jánosné ref. 79 é. Vértesi u. 2. Takács Lajos rk. 24 éves, Újdiósgyőr. Kovács Lajos ref. 4 hónapos, Bellegelő 443. Papp János rk. 2 hónapos, Pesti u. 4. Toinai Gábor ref. 7 napos, Jósika u. 12. Szakácsi József rk. 10 hónapos, Bajnok u. 6. Ricskó Vanda ref. 19 hónapos, Nyíradony, Goryán Feren ref. 12 hónapos, H-Sámson.

Közgazdaság

Kedvező Debrecen mezőgazdasági helyzete

A városi közigazgatási bizottság Szilassy László főispán elnöklésével tegnap délután tartotta meg rendes havi ülését. A szakjelentések során Molnár József gazdasági felügyelő beszámolt a múlt havi mezőgazdasági helyzetről. A jelentés ezeket mondja:

A gabonaneműk beérését biztosító nyári meleg időjárás után a hónap utolsó kéthetes időszaka néhány napján hűvös, nagyobb részben mérsékelt meleg volt. A száraz meleg időjárás a gabonaneműk betakarítására kedvező volt, a kapás növények azonban csapadékos időjárást kívántak volna. Helyenként a viharos erejű szél károkat tett.

A búza, rozs aratása befejezést nyert s a cséplés folyamatban van. A szemek általában teltek és szepek, a minőség jó. Az árpa, zab betakarítása is folyamatban van. A kései vetések gyengébben sikerültek. A szalma általában alacsony és kevés.

A tengeri itt-ott, ahol vízkárt nem szenvedtek s ahol elegendő mennyiségű csapadékot kapott, kedvezően fejlődik. Ugy a tengeri, mint a burgonya s a káposzta, esőt kívánnak.

A legelők a csapadékhányt mindenütt megcsinyelték, a vegetáció megállt, a szárazságra kisültek s ez a legelőn levő jószágállomány kondíciójára is kedvezőtlen hatással van.

Hajdú vármegye és Debrecen Állattenyésztő Egyesületének jelenlegi taglétszáma 892 tag 1417 darab tehénnel. A kedvezményes borjú akció során debreceni kizárda igénylők részére 35 darab borjú osztott ki.

A múlt hónapban jók voltak az állategészségügyi állapotok

A város területén a múlt hónapban az állategészségügyi viszonyok jók voltak. Ragadós állatbetegség nem lépett fel. Az állatforgalom a következő volt: vasúton szállított el 27 drb ló, 145 drb 2 éven felüli és 49 drb 2 éven aluli szarvasmarha és 5 drb borjú, 133 drb juh, 1175 drb hizott sertés, 61 drb sovány sertés, valamint 120 drb szilárd.

Gépkocsia állatszállítás nem történt. Ezek szerint az állatforgalom a lovaknál majdnem a felére csökkent, 2 éven felüli és 2 éven aluli szarvasmarhák forgalma csaknem változatlan, juhoknál nagymértékben csökkent, juhoknál kétszeresére emelkedett, igen nagy mértékben emelkedett a hizott sertések forgalma, míg a sovány sertéseké igen nagymértékben csökkent, végül a szilárd forgalma majdnem változatlan volt.

50 holdon aluli gazdák burgonya szállítása

A közellátási kormánybiztos rendelete szerint Debrecen sz. kir. város és Hajdú vármegye területén az 50 holdon aluli gazdák sajáttermésű burgonyájukat lófogatú járművön (kerékpáron, vagy kézipodgáskyként) szállítási igazolvány, hatósági, vagy községi engedély nélkül szabadon szállíthatják és értékesíthetik úgy Debrecen sz. kir. város, mint Hajdú vármegye bármely községének vagy városának piacán. A járási főszolgabírók és csendőrs-parancsnokok ilyen értelemben utasítással láttattak el, Polgármester.

Bércseplők árpafelcslegének beszoigaltatása

A közellátási kormánybiztos rendelete értelmében felhívom a bércseplő-vállalkozók figyelmét arra, hogy árpakeresetüknek a gépmunkások részének kiadása után megmaradó részéből csak saját állatállományuk évi abrak-szükségletét tarthatják vissza, az ezen felüli mennyiséget az árpacséplés befejezését követő 15 nap alatt a Hombárnak kötelesek eladni és ezt a termelők irodájában tartoznak igazolni. A visszatérhető mennyiséget a jószágállomány megfelelő igazolása után a termelők irodája (Ferenc József-út 28. földszint) állapítja meg. Polgármester.

SPORT

A DVSC—MÁVAG mérkőzésben győnyörködhet vasárnap a debreceni közönség. A DVSC csapata tegnap kiadós edzést tartott, mely után Kántor Ferenc főedző és Wéber Lajos edző így állították össze a csapatot: Kaposi — Csokai, B. Nagy — Zilahy, Mester, Berecz — Szilárd, Mihályi-Mihók, Szilágyi, Hátszegi-Hüttl, Sidlik. A MÁVAG legjobb csapatával, Opata Zoltán edző kíséretében jön Debrecenbe.

Nagy szüneti programot akar a DVSC megvalósítani egyébként. Augusztus hó 15—16-án, mely kettős ünnep, a budapesti WMFC és a DIMÁVAG csapatát akarja Debrecenbe hozni. Szombaton a Csepellel, a magyar bajnokcsapattal, vasárnap pedig a DIMÁVAG nagyszerű együttesével játszanának a debreceni vasutasok. A tárgyalások előrehaladt állapotban vannak és minden valószínűség szerint meg is valósul a szép program.

A Vasas ellen újabb feljelentés érkezett be az MLSZ-hez, melynek adatai ha bebizonyulnak, teljes mértékben alátámasztják a László András által benyújtott kizárási indítványban felhozottakat. Ebben az esetben pedig bizonyosra vehető a Vasas kizárása és a DVSC beosztása az NB I-be.

Nagyváradról ugyanis feljelentés érkezett a Vasas FC ellen. Azt panaszozik a Vasással kapcsolatban, hogy a nagyváradi szociáldemokrata párt titkára, Feld István, megjelent a NAC vezetőségénél és mint a Vasas FC megbízottja barátságos mérkőzést akart lekötni a NAC és a Vasas FC között. Minthogy Feld a feljelentés szerint zsidó — írja a Nemzeti Sport — és így magyar sportegyesület képviselőjében nem járhat el, a szövetség a Vasas el-

len a vizsgálatot megindította. Az eljárást Görgényi Lajos országos titkár, egyesbíró folytatja le.

Kristóf tegnap tartotta első edzését a budapesti Törökcsapatában. A játékos kiadása és maga a játékos is megérkezett Kőbányára. A Bocskay, majd DVSC jobbszélsőjét elsősorban háttérposztban vette számításba a Törökcsapat, ahol a DVSC-ben is sikerrel játszott Csokai sérülése idején. A népszerű Bálint, akit szeleburdisága mellett eszpasszív játékaért, elpusztíthatatlan lendületért szívébe fogadott a debreceni közönség és akinek távozása határozottan vesztesége a debreceni labdarugásnak, eszerint vasárnap a Rimanóczy Kupa mérkőzésén bücsűjátékát játszott. A DVSC-ben. Lőtt is három gólt, ami bücsűzöl szép teljesítmény.

A Magyar Kupa-mérkőzések már augusztus 20-án megkezdődnek.

Szegedet kellemesen lepte meg a DVSC nagyszerű játéka. Bizony, ha a szerencse kicsit mellé szegődik a debreceni csatárokhoz, súlyos vereséggel tért volna haza a csapat a Tisza partjára.

A müncheni nemzetközi versenyen egyedül Kiss győzött a magyar versenyzők közül. Csányi második, Kulitzky, Farkas és Marosi harmadik lett a versenyen.

Megkerült az eltűnt Lendvay... Kiderült, hogy az újdonsült Gamma-csapat részletes bejelentés nélkül vidékre utazott.

Turay II. heilítására aktív indult meg a Gamma szurkolói körében. A szakorvos véleménye szerint azonban a kis Sutyó lába még nem jött rendbe és nem szerepelhet komoly mérkőzésen.

Debrecenből Wéber Lajos és Palotás István vesznek részt a kétnapos edző táborozáson, melyet Szent Istvánkor rendez az MLSZ és melyen valamennyi NB-edző köteles megjelenni.

A Magyar Labdarúgó Szövetség elnöksége nyomatékosan felszólította az Újpest FC vezetőséget, hogy minden vonatkozásban haladéktalanul szüntesse meg a zsidó vezetőknek a csapatban játszó magyar játékosokkal való kapcsolatát. Az Újpest csapatában ugyanis még két zsidófajú vezető működik. Az MLSZ elnöksége hasonlóképpen felszólította a Csepell WMFC vezetőséget is, hogy a csapatában még működő zsidó ligavezetőt bocsássa el. A felhívás hangsúlyozza, hogy az MLSZ semmiképpen nem tűri zsidók bujtatását a magyar labdarúgó sportban.

A DEAC országos férfi és női atletikai bajnoki versenyt rendez, fél 4 órai kezdettel vasárnap a Stadionban a DVSC—MÁVAG mérkőzés előtt.

Ma kezdődik a kerületi teniszverseny Debrecenben az egyetemi tenispályákon.

APRÓHIRDETESEK

ALKALMAZÁST nyér férfi
Egy kovácssegéd felvétetik. Nyugali-u. 32. 538

Villanyszereológépet, tanulókat, kifutó férfit felveszek. — Nánassy, Piac 85. 516

Fodrászsegéd állandóra felvétetik. Kárpóli, Eötvös-u. 64. 1657

Szerelősegédet, szerelőtanulót, kűfűrómestert, kűfűrósegédet felveszek. Szent Anna 8. 1687

Gépszakmunkásokat keresek október 1-re konvenciósnak, ki teljes szakértelemmel bír, Dombostanyára. Vajna Imre postán, Pallagpuszta. 530

Flatal fodrászsegédet felvesz Huszli Sámsoni út 69. 1689

Kerékpárműszerelősegédet felvesz Király, Royal épület. 1690

Kézimunkást és tanuló felveszek. Czizoge István úridivatszabó. Arany János-u. 17. 1692

Péksegéd felvétetik. — Csapó-utca 76. Kiripolcsky nő 574

Egy kovácssegéd felvétetik. Nyugali-u. 32. 538

Péksegédet felveszek azonnalra. Klór, Gázgyár-u. 1. 541

Kenyérkihordót, kerékpározni tudót, felveszek. Nyíli-u. 79. 547

ALKALMAZÁST nyér nő

Jómunkás hölgyfodrász leány felvétetik. Bethlen-u. 29. 1688

Zaéskőragasztó leányokat felvesz Albert, Erzsébet-út 48. 543

Hölgyfodrásznőt vagy férfit felvesz Bíró Kálmán fodrász, Piac 58. 1688

Hölgyfodrászsegéd. kisasszonyt, tanulót — azonnal felveszek. Nagy, Ballazár 14. 531

4 polgárit, vagy középiskolát végzet úrléány kiszolgáló kisasszonyt, lehetőleg gyakorlatlalt, felvétetik Csillag könyvkereskedésbe, — vármegyeházával szemben. 1694

Hölgyfodrász kisasszonyt állandóra felveszek. Schlöter fodrász. Rákóczi 24. 1685

Órakeresésre egy gyakorlott kereszény nő keresek. Bővebbet a kiadóba. 549

Kis szobát adok közepes házasártnak, magános nőnek házmunkáért. Péceli 7. 546

ALKALMAZÁST keres nő

Nyugdíjas intelligens asszony magános úrhoz házvezetőnek ajánlkozik. — Levelet „Maria” jellegre kiadiba kér. 456

HÁZTARTÁSI ALKALMAZOTT

Mindenest vagy bejárónőt azonnal felveszek. Szent Anna 8. 1686

Házvezetőnő, kereszény, intelligens, magyar konyhához jól (16-30—40 éves, egészséges, baromfielvelésben is jártas kerestetik augusztus 15-re gyermektelen házaspárhoz, grófi uradalomban in-tézőkhöz. Levelet fényképpel, eddigi működést ismertelve, — „Megbízható” jellegre kiadóhivatal továbbít. 524

Nyugodt otthon birtokosok egyedülálló ötvenes szerény úrnőnek, ki két férfi háztartását irányítja. — Megbeszélés Mester 29. Ugyanott rendszerelő mindenek bejáró felvételek. 525

Bejárónő a délelőtti órákra fejtetik. — Arany J. u. 34. Thomas. 533

Gyakorlati jól főző, jó erkölcsű szakácsnő augusztus 15-re, esetleg szeptember 1-re felvételek. Cím a kiadóban. 554

AJÁNLAT

Ciánózlasson vizsgálaton Kissel, Kigó-u. 5. Telefonhívó 19-77
MEGA borozó 86 11. 15
Szekelyföld legújabb képe megjelent, kapható Springer könyvkereskedésben, fotoszaküzletében, főútcán. 486

Oravizitáció ócska orv. vezek, eladók. Schiffmann, Vendég-u. 7. Kisállomásnál. 1942 11. 3

Szappanok való zsefű szappanra becsere Pál János szappanmester. Kölcsei 8. 585 10. 15

Sírkövek műköből és természetesből, gyümölcsösök részére mészsálat kapható a Debreceni Működési Rt.-nél. Föld-u. 2. 1249 vv.

Szermehudár most olcsón kijavítja, átalkítja Kőváry szűrmester. Püspöki palota. 1232 12. 22

Kézi toledőt, kelengyét pontosan készítenek, kifűző rojtok, csipkészővek függönyre, terítőkre. Favorit, Csapó 24. 1098 10. 21

Bundáját dívtosan készíti Katona Vilmos szűrmester, Simonffy u. 2. sz. telefon: 12-32. 124 12. 2

Ciánózlasson Csala ciánózó vállalat. Lakásvizsgálatok felelősséggel. Rákóczi 9. Telefon 14-27. 517 10. 4

Kedv. munk. figyelmébe! Naári egyenruhák anyag érkezett, siessen rendelést leadni, míg a készlet tart. Tegdes egyenruhahasználnál. — Üzlet: Kálvin-tér 19. püspöki palota. 529

Varrógép, kerékparavízítást jóállással vállalkozó hivatalos. Vétel, csere, eladás. Csapó-u. 101. 551 11. 7

KERESLET

Tört aranyt, ezüstöt, brilliáns magas árban veszek. Takács Sándor. Piac-u. 56. 605 10. 4

Filmek fényképezőgépet minden méretben vesz Berzák fotostudio. Üzlete, iac 38. Udvarban. 444 10. 1

Ékszerkészítés, javítás — fogaranyat, ékszer vesz Pollák Endre ékszerész. Hatvan 2. 506 10. 5

Használt boroshordót, laposkádát minden nagyságban, állapotban veszek. Nyil-u. 16. 502

ELEMLISZER, ITAI

Elo hólak kaphatók Simonffy-utca 4. szám alatti házfűtőbe. Goldstein-nál. 515

TELJES ELLÁTÁS

Keresek egy üres szobát, esetleg orth. köser teljes ellátással jobb orth. zsidó családnál. Ajánlatokat „Teljes ellátás” jellegre kérem. 523

OKTATÁS

Dr. Naményi Gyuláné Szentendrei Olga gyorsíró, gépiróskolaja, Batthyány-utca 1. (Eng. 6475.) Telefon 20-77. Alkalmazásra előkészítés. Vasúti kedvezmény. 1889 8. 28

TÁRS

Keresek 10.000 pengőt egy fennálló és egy most terembe vett üzlemhez kamatra vagy havi díjazásra, vagy hársnak. „Biztos” jellegre. 510

Társat keresek 15.000—20.000-rel, biztos nagy jövedelem. Cím kiadóban. 532

Szabadalmmal védett, ipariügyi minisztérium által gyártásra most engedélyezett újszerű háztartási tömegcikk azonnali gyártáshoz 6—8000-rel egyenlő társat keresek. Külföldi értékesítési lehetőség! Ajánlatot „Sürgős” jellegre kérek. 1693

HANGSZER

Zongorát, pianót veszek készpénzért. — Steindl Rudolf zenetárnál. Hajdúszoboszló — Szűfákajta utca 31. 1911

RÁDÍÓ

Rádíót javíttasson, alkíttasson élyezdes gyakorlattal Szabó Lajos műszerész-nél. Csapó 84. Telefon: 32-54. 1822 8. 14

BÚTOR

Modern háló, konyha, berendezés, hencser, rekamier, fotel olcsón eladó. Hatvan 27. 1724 10. 18.

Minek a fényes kirakat, mikor olcsóbban vásárolhat udvari bútorüzletben. Piac 71. 918 9. 27

Antik hálóbútor eladó. Értekezni Piac 22. ház-felügyelő. 397 vv.

Eladó fűkrós szekrény, jég szekrény, kétajtós, kétszárnyas ajtó, gáz-kályhák, nyugágy, kápek. Szöllősi. Hatvan utca 1. Udvarban. 542

Alighasznált műbútor hálószoba elköltözés miatt eladó. Piac-u. 4. Pozstóúzet. 537

AUTÓ MOTOR KERÉKPÁR

Jókarban levő Csepel sárgalankos motorke-rekpár jó gumival eladó. Bővebbet Sas-u. 2. Koszorúúzet. 425

Villanymotor 7/10 és 1.5 lóerős, 110, 120-as áramra eladó. Piacsirta-utca 12. 548

NEMCSAK AKKOR

jelenik meg apróhirdetése a vasárnapi lapszá-munkban, ha azt szombaton adja fel, feladhatja már pénteken is, épp olyan pontosan meg fog jeleni apróhirdetése, mintha szombaton adta volna fel. Különösen kérjük apróhirdető feleinket, hogy csak a legsürgősebb esetben hagyják szombaton estére az apróhirdetés feladását. Ha délelőtti, vagy kora délutáni időben adják fel apróhirdetésüket, nem fordulhat elő, hogy az apróhirdetés kimaradjon. Csak azoknak az apróhirdetéseknak a megjelenését nem tudjuk vasárnapra biztosítani, amelyeket szombaton este későn adnak fel. Saját érdekükben is kérjük apróhirdető feleinket, hogy lehetőleg már pénteken adják fel vasárnapra szánt apróhirdetésüket.

SZALACSY RÁCZ IMRE BARNÁ KENYÉR

— Regény —

(100).

Szegény ember házában a halál se csinál nagy felzúdulást, elvitte a fél szárnyát az olesó csipke-függönynek, aztán ment minden a maga útján. Három nap múlva a másik is meghalt. És egymásután itt-ott felecsapta fejét a járvány. A doktor éjjel-nappal járt, de ott, ahol egy szobában hat, nyolc gyermek élt együtt, négyen is egy ágyban, nem volt menekülés.

Hiába akasztották kis és nagy zsellér házak falára a veres figyelmeztető cédulát, senki se akarta betartani. Két hét múlva csendőr cirkált a házak előtt, még se lehetett megállítani a veszélyt és néhány hét alatt tizenkét gyermek halt meg, mert a legtöbb helyen már el is titkolták a bajt.

— Kórházat kell teremteni, ha az utolsó filléren is. — mondotta a doktor a bírónak. — egyelőre elég valahol a falu szélén, elkülöníthető helyen a kórház!

— A szöllőbeli présházam csináljuk meg kórháznak. — mondta Tamasi János és még akkor nap kőművesek, napszámok javítottak, meszeltek, kályhát, kemencét igazítottak és pár nap alatt készen állott a kórház.

Szegényes, de tiszta, rendez hely, ahol kórházból hozott ápolók gondozták a beteg gyermekeket. Sikerült gátat rakni a ragálynak.

Végre rájöttek, hogy a bajt valóban gyermek adja tovább másik gyermekre és az első tünetre már azonnal jelentkeztek. Az iskolákat bezárták és egy hónapi szörnyű halálatatás után megállott a veszedelem. Közben a doktor éjjel-nappal küzdött, dolgozott és nem volt ideje gondolkodni a legutóbbi eseményekről. Elfelejtett mindent és mindenkit, csak akkor figyelt fel, amikor szűnőben volt a járvány és Tamasiékhoz látogatott el, hogy megbeszélje a tennivalókat. Tamasiné előhozta az Eszter levelet, melyet már Bécsből írt:

— Üdvözlétet küldi a hugom, magának is doktor úr!...

— Igen? Köszönöm, asszonyom, hát ott van a méltóságos asszony?

— Ott; sokat gondol ránk, azt írja!...

— Bizony, mi nem igen gondoltunk mostanában másra, csak a munkára! — gondolkodott el a doktor és tisztán látta Eszter arcát, szemét.

— Azt hittem, hogy itt marad, szegény hugom és olyan, de olyan boldog voltam néhány hónapig, míg itt volt!

— Lásna, asszonyom, — tört ki a doktorból váratlanul a hónapok óta dédelgetett szép terve. — én is azt hittem, hogy itt marad, hogy valami fog történni köztünk, hogy több és nagyobb célja lehet az én életemnek is!...

Tamasiné egy pár pillanatra megdöbbenően nézte a szokatlan érzékenységgel beszélő doktort. Megszokta, hogy ez az ember a saját ügyét nem vitte az utcára, nem beszélt soha arról, ami belső ügye volt, amit titkolt. Nézte a doktort és annak őszült halántékai között gondolt barázdolt homlokán most soha nem látott felhőket látott. Elgondolta a legutóbbi néhány hónapot, észébe jutott az a terv, melyet ő is dédelgetett, aztán halkán, csendesen csak azt mondta:

— Miért nem mondta meg neki szépen, úgy, ahogy maga szokott beszélni beteg gyermekekkel, úgy kellett volna a lelkére beszélni, hiszen szegény hugom is beteg, valami nagy, nagy lelki szomorúság kímóta.

— Azt hiszi, hogy hallgatott volna reám? — Minden bizalommal. Lásna, doktor — mondta most olyan bizalmasan Tamasiné, mint azokban az időkben, amikor rájött a doktor, hogy ő nem falusi asszony. — Lásna, doktor, sok mindent eldönt egy jól megfontolt, szépen elmondott mondat. Az asszonyoknak jól csak a szép szó akár magasról néznek le, akár itt a mi világunkban élnek. Az én testvérem magasan áll, de felröppenhet hozzá a szép szó, ha szárnya van!...

— Ha szárnya van, asszonyom, — gondolkodott el a doktor, aztán köszönt és ment haza, mert valami nagy szomorúság fogta el.

A téli hónapok úgy dőcögtek, hogy nem akart vége szakadni a végeláthatatlan éjszakáknak. napi gondok, a betegek, a falu ébredő élete lassan kihullott töprengésből és már a falusiak is látták, hogy valami történt Andrács Péter doktorral. Búsabb, szótlanabb, és olykor már mogorvább is lett a legkomorább körvonalai. Elővette az anyja, aki legelőbb jött rá, hogy valami történt a fiával. Val-

latta szeretteivel próbálta kizsákmányolni a baját, nem sikerült. Egyetlen valaki, Tamasi Jánosné tudta, hogy mi fáj ennek az embernek.

— Változtasson a helyzetén. — mondta az elszávaszt napon Tamasiné.

— Nem rajtam mulik asszonyom!...

— Próbálja meg, odaadom a címét, írjon neki!

— Nem, nem, asszonyom, ezt nem. Ha egyszer megírná levélben, hogy nincs mit várnom, nincs miben remélnem, nem tudom, hogyan tudnám elviselni.

Május derekán levelet kapott Tamasiné.

Mindenki tudta ezt a faluban, hiszen a postaa esemény volt a távoli országból jött levél. Amerikából jöttek ide levelek és messze katonai garnizonok bakái, huszárijai írtak osztrák bélyeges levelet, de illatos, drága papírosú levelet Bécsből csak egyetlen ember írhatott, a paraszt Tamasiné grófné huga.

(Folyt. köv.)

175 cm-es A. K. D. motorke-rekpár jókarban eladó. Értekezni Langer garázsban, Péterfia-u. 418

KIADÓ LAKÁS egyszobás

Félkomfortos lakás víz, gáz, bútorral átadó sürgősen. Cím a kiadóban. 545

LAKÁSCSERE

Ekcserecím Csapó-utca 40/b. ötszobás ügyvédi irodának, vagy orvosi rendelőnek is alkalmas bérelt lakásmat mellékelve keres, vagy villalakkással. 475

BÚTOROZOTT SZOBA

Magános nőnek utcai erkélyes bútorozott szoba fürdőszobahasználatú azonnali is kiadó. Piac-u. 75. I. emelet. 1274 vv.

Ki volna hajlandó kölcsön adni, 200 P-t, annak egy bútorozott szobát adok. Batthyány 15. 4. ajtó. 550

Bútorozott szoba hűlgy részére kiadó. Péterfia-utca 25. 535

VEGYES

Nagyváradi félfürdői autótúhoz oda útjárattal keresek. (Szombaton indulhatunk.) Délután 38-02-ön jelentkezhető. 1684

INGOSÁG VETEL

Keresek jókarban levő 3—4 m-es pultot és széket. Dégenfeld tér 11. Pozstóúzet. 553

Vízhozásra vastag lemezű kőlovas lajtol veszek. Plébános, Déva-ványa. 539

INGOSÁG ELADÁS

Keményfa íróasztal, üvegfal, vitrin, olajképek olcsón eladók. Póthó kézmunkaipar. Szent Anna-u. 10. Telefon 32-41. 552

1000 darab új féglá eladó. Kincseshegy, Tormai István-u. 12. 521

INGATLANT KERESMEGVÉTELRE

Havonként fizetendő életjáradékért házát vennék. Címét „Életjáradék” jellegre a kiadóba. 495

GAZD. ESZKÖZÖK

Ezres Kühne cséplő, öt-hatos kazánok eladók. Bérbeadó, Király. Royal épület. 1691

Egy jókarban levő nagy szekér és magtakaró borona, négytagú, eladó. Bellégető 72. 472

ELADÓ HÁZ

Eladó Széchenyi-utca 88. sz. négy szoba, hallos, verandás, minden mellettekkel bíró kertes családi ház. Értekezni: dr. Mitrovics és dr. Mailáth ügyvédek. telefon: 32-35. 1028 8. 31

Andrássy-út 71. egy hold szőlő kétszobás lakással eladó. Értekezni écsi és Pap ügyvédek-nél. Iparkamara. 1063 vv.

Kölsővártér 15. sz. 826.60 négyszögöl terület két lakással, nagy rektárakkal eladó Cím a kiadóban. 6+

Elköltözés miatt eladó Tegez-u. 21. sz. alatti ház 10 éve fennálló jömenetű fűszerüzlettel, azonnal beköltözhető lakással. Érdeklődni ugyanott. 2+

Eladó 3 éves Tegez-u. 54. számú azonnal beköltözhető ház P 2800-ért, valamint a Baiton-utca 70. számú ház 1100 négyszögöl földdel. Értekezni Károly Ferenc József-út 14. Kalmáczhelyi faterlepen. Telefon 11-48. Vasárnap Komlóssy-út 58. 3+

ELADÓ HÁZHELY

Széchenyi-utca 85. sz. nagyobb telek egytagban eladó. Cím megtehető a kiadóhivatásban. 4+

FOLDBÉRLET

Bérbeadó 400 magyar holdas tanyás birtok, 26 kat. hold dobányengedélyvel Szabolcsban. Cím a kiadóban. 461 8. 20

ELADÓ FÖLD

Öndöd, Vedres-dűlőben 4 hold föld eladó. Varga-u. 15. 1122 vv.

Öndöd, Vedres-dűlőben 4 hold föld eladó. Varga-u. 15. 487 9. 5

Föld eladó Macson 20 hold, 3500 pengő holdja, Halápon 34 és 10—20 holdas olcsón. Bérbeadó 320 holdas Szabolcsban. Pataky. Péterfia 53. 522

Gyakorlati írók: **PÁLYI JÓZSEF** Kiadóban feltűnő **IFI SZIGETHY GYULA** igazgató Képzés és nyomtatás **NYELVTUDÓ KÖNYV- és LAPKIADÓ RÉSZTVEVÁRSÁG** Képzés nyomtatás **SEGEDENY KÖNYV**